

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA GEOGRAFIE

**Časoprostorová analýza mírových misí OSN
v letech 1948 - 2012**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Petra Kosová

Geografie se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: RNDr, Jiří Preis, Ph.D.

Plzeň, 2013

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce, RNDr. Jiřímu Preisovi, Ph. D. za odborné vedení a připomínky, ochotu, trpělivost a čas, který mi věnoval při psaní bakalářské práce.

Dále děkuji RNDr. Marii Novotné, CSc za vstřícnost a poskytnutí dat a informací, které byly použity v této práci.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 17. dubna 2013

.....
vlastnoruční podpis

OBSAH

ÚVOD	- 6 -
1 CÍL PRÁCE.....	- 8 -
2 ROZBOR LITERATURY A DALŠÍCH ZDROJŮ.....	- 10 -
3 SBĚR, ZPRACOVÁNÍ A METODIKA DAT.....	- 12 -
3.1 SBĚR A ZPRACOVÁNÍ DAT	- 12 -
3.2 METODIKA ZPRACOVÁNÍ DAT	- 13 -
4 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O OSN	- 15 -
4.1 DEFINICE OSN.....	- 15 -
4.2 ORGÁNY OSN	- 15 -
4.3 CHARTA OSN	- 17 -
5 MÍROVÉ OPERACE OSN	- 19 -
5.1 DEFINICE OUM OSN (PEACEKEEPING OPERATION).....	- 19 -
5.1.1 Pojmy budování míru (<i>peacebuilding</i>) a tvorba míru (<i>peacemaking</i>).....	- 20 -
5.1.2 Vznik a velení OUM OSN	- 20 -
5.1.3 Kdo financuje OUM OSN	- 20 -
5.1.4 První OUM OSN ve světě.....	- 21 -
5.1.5 Působení českých vojáků v OUM OSN.....	- 22 -
5.1.6 Přispěvatelé vojenským a policejním personálem do OUM OSN.....	- 23 -
5.2 HISTORIE OUM OSN	- 23 -
5.2.1 Fáze OUM OSN a jejich srovnání	- 26 -
6 KONFLIKTNÍ SITUACE OUM OSN V AFRICE	- 27 -
6.1 TYPY KONFLIKTNÍCH SITUACÍ U UKONČENÝCH A PROBÍHAJÍCÍCH OUM OSN V AFRICE A JEJICH NÁSLEDNÁ KOMPARACE	- 29 -
7 UKONČENÉ OUM OSN V AFRICE	- 32 -
7.1 ČASOVÝ MANDÁT	- 34 -
8 PROBÍHAJÍCÍ OUM OSN V AFRICE	- 36 -
8.1 EKONOMICKÁ NÁROČNOST	- 39 -
8.2 ČASOVÝ MANDÁT	- 40 -
8.3 LIDSKÉ ZDROJE.....	- 41 -
8.3.1 Personál.....	- 41 -
8.3.2 Oběti.....	- 42 -
9 SHRUTÍ.....	- 44 -
10 SEZNAM OBRÁZKŮ	- 46 -
11 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	- 47 -
12 RESUMÉ.....	- 50 -
13 PŘÍLOHY.....	- 51 -

ÚVOD

Dnešní doba se vymezuje mnoha konflikty menšího charakteru, vznikajících většinou na bázi vnitropolitických sporů. Ohniska těchto problémů se ve většině případů objevují na africkém kontinentě. Vzhledem k problematice dopadu negativních důsledků na tamní populace, které jsou často perzekuovány a jsou také obětmi represe a agrese, Organizace spojených národů¹ rozhodla, dle svého poslání, kterým je zajištění míru a bezpečnosti ve světě, že na základě diskuzního fóra, kde členské země OSN diskutují o závažných tématech, týkajících se především bezpečnosti, by bylo nejvhodnější se k této problematice otočit čelem a pokusit se o mírové ujednání sporů dle daných dohod. I když dojde k příměří mezi těmito problematickými oblastmi, pro jistotu jsou do těchto zemí poslány Operace na udržení míru², především tedy pozorovatelský personál OUM OSN, aby na příměří dohlížel. Nejen pozorovatelský personál působí v těchto operacích, ale například i vojenský, mezinárodní civilní, místní civilní, ale i dobrovolníci OSN. Jde zde tedy především o výši dané problematiky v zasažených státech nějakou konfliktní situaci. Dle toho je následně do OUM OSN nasazena personální výpomoc OSN. Avšak se i v této problematice nevyhneme obětem některých konfliktních situací. Jelikož se jedná o celosvětovou problematiku, je do těchto operací nasazeno různě národnostní složení personálu. Protože se jedná o OUM OSN, do rozpočtu na mírové operace přispívají jen členské země této světové organizace.

Po prvním seznámení s tématem OUM OSN bylo vhodné zanalyzovat toto široce pojaté téma. Po nastudování potřebné literatury týkající se daného tématu bylo zjištěno, že ve světě od roku 1948 působilo³ nebo nadále působí⁴ dohromady 68 operací. Motivací k napsání práce bylo zjištění, co pojem OUM OSN znamená, jaký je jejich účel a cíl, a kterých operací se tato problematika týká. Práce byla specifikována na africký kontinent z důvodu četnosti a rozmanitosti těchto konfliktů. Do současnosti bylo na území Afriky zaznamenáno působení 29 operací.

¹ Dále pod zkratkou OSN, Spojené národy nebo také světová organizace.

² Dále pod zkratkou OUM nebo operace. S tímto pojmem se můžeme setkat i v jiných formulacích: mírové operace, mírové mise.

³ Od roku 1948 působilo ve světě (Latinská Amerika, Afrika, Evropa, Asie) padesát čtyři OUM OSN. Dnes jsou to již ukončené OUM OSN.

⁴ Současných OUM OSN ve světě je celkem čtrnáct plus jedna speciální asistenční politická operace v Afghánistánu (UNAMA).

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je dělena na dvě kapitoly: Základní údaje o OSN a OUM OSN. První kapitola je zaměřena na definici, Orgány a Chartu OSN. Hlavním tématem, kterým jsou OUM OSN, se zabývá druhá kapitola, která obsahuje nejen definici, ale také historii OUM OSN, působení českých vojáků v těchto operacích a v neposlední řadě také největší přispěvatele vojenského a policejního personálu do OUM OSN. Praktická část je soustředěna na časoprostorovou analýzu OUM OSN. Tato část práce je rozdělena dle parametrů: Typy konfliktních situací v problematických oblastech Afriky, ekonomická náročnost, časový mandát a lidské zdroje. Jedná se o jakési faktory, kterými lze analyzovat ukončené a probíhající OUM OSN. Závěr práce obsahuje srovnání praktické části dle uvedených faktorů, které vyplyne ze zjištěných skutečností.

1 CÍL PRÁCE

Práce má dva cíle. Prvním cílem je analýza OUM OSN v Africe dle zvolených měřitelných faktorů: časový mandát, ekonomická náročnost, lidské zdroje a typy konfliktů. Jedná se o analýzu ukončených operací na území Afriky (Republika Kongo, Angola, Namibie, Mosambik, Somálsko, Libérie, Rwanda, Uganda, Čad, Libye, Sierra Leone, Středoafriická republika, Burundi, Etiopie, Eritrea, Demokratická republika Kongo (DRC) a Súdán), ale také probíhajících OUM OSN, kdy se Spojené národy v posledních letech silně angažovaly na řešení konfliktů v pěti zemích Afriky (Súdán, Demokratická republika Kongo, Pobřeží slonoviny, Libérie a Západní Sahara). Právě z tohoto důvodu je práce více zaměřena na podrobnou analýzu probíhajících OUM OSN dle již uvedených parametrů. Je to dáno také tím, že data probíhajících operací jsou všechna dostupná a aktuální k 31. 12. 2012, ale u ukončených operací tomu tak není. Je to z části i logické. Některé operace jsou již dávnou minulostí, tudíž zde chybí přesná data (týkající se např. lidských zdrojů). Dostupná jsou jen data, týkající se počátku a konce těchto OUM OSN. Lze tedy ukončené operace analyzovat jen dle dvou faktorů, kterými jsou: typy konfliktních situací a časový mandát. Bohužel data ostatních měřitelných faktorů jsou tak nepřesná, že se s nimi nedá pracovat. U některé operace chybí finance, u některé personál, u některých obojí a někde se zas vyskytuje jen daný faktor, ale bez číselného vyjádření, je tedy opravdu nemožné s těmito daty jakkoliv pracovat.

Kartografické zpracování rozmístění operací OSN a jejich vizualizace ve vybraném území je druhým cílem této práce. Jedná se o zpracování kartogramů a kartodiagramů dle již uvedených faktorů, jejich následná interpretace a také syntéza veškerých utříděných a zpracovaných údajů.

Na území Afriky dochází neustále ke sporům mezi státy nebo obyvatelstvem uvnitř daných států, proto je velmi důležité, aby zde OUM OSN i po ukončení konfliktu nadále působily a monitorovaly tato území. Velice důležitým faktorem je samozřejmě rozpočet, který je na danou operaci poskytnut z fondu OSN, viz podkapitola 8.1. Dalším potřebným faktorem pro tuto práci jsou lidské zdroje (vojenský, civilní, policejní personál a dobrovolníci OSN). Potřeba lidských zdrojů se zvyšuje nebo naopak snižuje, dle potřeby působení a monitorování v problémových oblastech na vybraném území. Tohoto faktoru se týkají i personální oběti, dle kterých je možné analyzovat, zda nejdéle trvající ukončené OUM OSN měly největší počet obětí nebo ne. Touto problematikou se bude práce zabývat v podkapitole 8.3.2. Práce bude popsána i časovým mandátem jak z pohledu samotné

délky, tak z pohledu ukončených a probíhajících OUM OSN. Jednotlivé typy konfliktních situací zkoumá dle typu.

Angažování OSN v OUM OSN je hlavní prioritou této organizace. Jedná se jak o personální, tak i finanční angažovanost.

2 ROZBOR LITERATURY A DALŠÍCH ZDROJŮ

Aby byla autorka dostatečně seznámena s tématem, kterého se tato práce týká, bylo nezbytné si nastudovat literaturu, která pojednává o OUM OSN na africkém kontinentě. Jedná se o témata, která spolu úzce souvisí, a kterými se zabývá nemálo odborníků, nejen z řad geografů, ale i politologů. Při zpracování této práce bylo čerpáno z česky a anglicky psané odborné literatury.

Literatura byla vzhledem ke stanoveným cílům rozdělena na dvě části. První část se zabývá literaturou zaměřenou na ukončené OUM OSN a s nimi souvisejícími parametry (časový mandát, typy konfliktních situací), druhá část je pak podrobněji věnována probíhajícím OUM OSN, která odkazuje na první a druhý cíl práce.

a) Literatura zabývající se ukončenými OUM OSN v Africe

O ukončených OUM OSN bylo vydáno velké množství publikací. Zejména po roce 1980, kdy se tomuto tématu věnovalo více pozornosti. Každá z publikací přináší jiný pohled na tuto problematiku.

Operacemi, které jsou již ukončené, se zabývá především OSN, která poskytuje data ke stažení na svých webových stránkách. Jedná se o český elektronický zdroj *www.osn.cz*, který je na vypracování tohoto tématu dostačující, avšak je vhodné také práci obohatit informacemi z anglického elektronického zdroje *www.un.org*. Tyto dva elektronické zdroje poskytují přesná data, týkající se ukončených operací (zvláště jde o parametry, týkající se časového mandátu, ale také typy konfliktních situací).

Odborná literatura u ukončených operací je stejná jako u literatury zabývající se probíhajícími OUM OSN, viz níže.

b) Literatura zabývající se probíhajícími OUM OSN v Africe

K analýze této problematiky bylo využito především elektronického zdroje *www.un.org*. Zde lze nalézt aktuální data týkající se probíhajících OUM OSN, která jsou důležitá k analýze těchto operací dle faktorů (lidské zdroje, ekonomická náročnost, časový mandát, typy konfliktních situací). Každá OUM OSN je na těchto webových stránkách velice detailně popsána.

Problematiku OUM OSN řeší ve svém díle *Operace na udržení míru OSN (2007)* Bureš, který definuje tyto operace jako důležitý nástroj k udržování míru a bezpečnosti ve světě. Tato publikace se zabývá problematikou, týkající se ukončených OUM OSN. Je

důležité vědět, proč OUM OSN působily v daných oblastech, o jaký konflikt na těchto územích šlo aj.

Dle publikace *Fakta a čísla OSN* (vydané informačním centrem OSN v Praze, 1997. s. 16) „K udržování míru patří přítomnost jednotek OSN v terénu (obvykle vojenského a civilního personálu), kde mají za úkol prosazovat nebo sledovat uskutečňování dohod, vztahujících se ke kontrole konfliktů (příměří, oddělení sil atd.) a k jejich vyřešení (částečnému nebo úplnému urovnání) anebo chránit dodávky humanitární pomoci“.

Tomeš, Festa, Novotný a kol. v *Konflikt světu a svět konfliktů* (2007) se zabývají nejen teoriemi a vývoji konfliktů, ale také rozbořem konfliktů, vzniklých po konci studené války.

Waisová se ve své práci *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích* (2011) věnuje problematice OUM OSN, a to zejména řešením konfliktů v oblastech zasažených jakýmkoliv konfliktem.

Popisem OUM OSN, jejich definicemi, ale také světovou organizací, která s tímto tématem úzce souvisí, se ve své publikaci *Odzbrojení – prostředek zajištění mezinárodní bezpečnosti* (2005) zabývá Ondřej. Danými tématy se také Dragoun zmiňuje ve své práci *Valné shromáždění (GA) – Mírové mise OSN (2009/2010)*.

Ke zjištění historie konfliktních situací u OUM OSN byla použita odborná publikace *Dějiny moderní Afriky* (2009), jejímž autorem je Richard J. Reid.

Lze se o této problematice dozvědět i z anglických článků, které jsou volně ke stažení na webových stránkách. Příkladem takového článku je *From Peacekeeping to peace enforcement: the UN Operation in Somalia (1994)*. Jedná se o článek zabývající se OUM OSN v Somálsku, jejímž autorem je Thakur.

3 SBĚR, ZPRACOVÁNÍ A METODIKA DAT

3.1 SBĚR A ZPRACOVÁNÍ DAT

Časoprostorová analýza OUM OSN se musí opírat o dobře zpracovanou teoretickou část, aby bylo možné správně interpretovat výsledky následných srovnávání v praktické části. Analyzovanou zájmovou oblastí je Afrika, kde jsou již ukončené, ale i nadále probíhající OUM OSN. Níže uvedený sběr a zpracování dat má naznačit odlišnosti při vypracování tohoto tématu jak mezi ukončenými, tak také probíhajícími OUM OSN. Zároveň tato podkapitola poukazuje na stručný příběh vzniku OUM OSN a na to, kde a jak byly zpracovány získané informace, co k napsání jednotlivých kapitol vedlo.

Před samotným napsáním práce bylo potřebné nastudovat literaturu, která by se vztahovala k tématu OUM OSN a vymezenému území. Šlo hlavně o anglický elektronický zdroj, ekonomické a humanitární studie, týkající se OUM OSN v Africe a v neposlední řadě i o odbornou literaturu českých autorů, týkající se historie, ale i současnosti daného tématu.

Zároveň bylo přistoupeno k hledání dat, které by sloužily pro vypracování samotné analýzy. I když je podobnost mezi institucemi, které sbírají a poskytují data o OUM OSN v Africe zjevná, nemusí se úplně shodovat. Podobné je to i při definování pojmů, které se k této problematice vážou. Aby nedošlo ke zbytečným nesrovnalostem, je zdrojům dat a terminologii věnována větší pozornost.

Při sběru dat se začaly projevovat problémy dostupnosti českého elektronického zdroje *www.osn.cz*. Na těchto internetových stránkách byla potřebná data, týkající se faktorů, dle kterých je tato práce analyzována, dostupná jen k roku 2005. Bylo by tedy nemožné dle těchto parametrů analyzovat probíhající OUM OSN na vybraném území, když se jedná o data, která jsou sedm let stará. Bylo tedy využito přesných dat z anglického elektronického zdroje *www.un.org*, kde byla data, která jsou potřeba k provedení analýzy, dostupná od počátku probíhajících OUM OSN až do současnosti.

Následně bylo třeba řešit problém týkající se ukončených OUM OSN. Dostupnost všech dat nebyla pro analýzu dostačující. Jednalo se o faktory: ekonomická náročnost a lidské zdroje. Nicméně bylo použito poskytnutých dat ke zpracování časového mandátu a typů konfliktů ukončených operací. Poté byla větší pozornost věnována podrobné analýze probíhajícím operacím dle faktorů (časový mandát, ekonomická náročnost, lidské zdroje a typy konfliktů). Bylo potřeba tabulárního a grafického znázornění, ale také tvorba

analytických výstupů v ArcGIS. Syntéza poznatků, která vyplyne ze zjištěných skutečností, bude uvedena v závěru této práce.

3.2 METODIKA ZPRACOVÁNÍ DAT

Tato kvalifikační práce se zabývá analýzou OUM OSN na africkém území dle faktorů: lidské zdroje, ekonomická náročnost, časový mandát a typy konfliktních situací. Tyto faktory autorka zvolila na základě poskytnutých dat z elektronických zdrojů, ale také z odborných publikací. Je vhodné zmínit, že odborná literatura dle těchto faktorů neanalyzuje OUM OSN, ale jen je nezávisle zmiňuje. Z důvodu nedostupnosti dat týkající se ukončených operací je tato část práce dělena na dvě kategorie. První kategorie je soustředěna na ukončené OUM OSN, které lze analyzovat jen dle dvou faktorů (časový mandát a typy konfliktů). V druhé kategorii je více pozornosti věnováno operacím probíhajícím v současnosti, u kterých jsou všechna potřebná data k provedení analýzy dle výše uvedených faktorů. Na základě kartografických výstupů budou tyto uvedené faktory analyzovány.

Vzhledem k tomu, že ve státě Súdán⁵ probíhají tři OUM OSN, bylo třeba kartografického zpracování tohoto území zvlášť. Oblasti Súdánu byla tedy věnována větší pozornost, než tomu bylo u jiných oblastí Afriky, kde se OUM OSN vyskytovaly. Avšak hlavním důvodem bylo, aby bylo možné provést analýzu i u operací v tomto státě.

Analýza probíhajících OUM OSN v Africe dle parametrů:

- Lidské zdroje jsou rozděleny na personál a personální oběti OUM OSN. Personál je zastoupen: vojenským, policejním, civilním personálem a dobrovolníky OSN. Vojenský personál se dále dělí na pozorovatele a vojáky. Do civilního personálu je zahrnut jak mezinárodní, tak i místní personál. Stejně rozdělení personálního zastoupení je i u obětí personálu. Na základě toho zvoleného měřícího parametru lze porovnat počet personálu, personálního zastoupení a počet obětí u probíhajících OUM OSN. Oběti lze analyzovat dle počtu obětí na 1000 členů kontingentu, počtu obětí za měsíc, procenta obětí z celkového kontingentu, ale také jestli počet obětí měl vliv na dobu trvání.

⁵ Pozn. Ve skutečnosti na území státu Súdán probíhají jen dvě OUM (UNISFA a UNAMID). Od roku 2011 se Jižní Súdán, kde působí operace (UNMISS), osamostatnil, ale bohužel poskytnutá data ke kartografickému zpracování jsou ještě před jejím osamostatněním. Z tohoto důvodu je v této práci Jižní Súdán stále ještě bráno jako území patřící státu Súdán.

- Ekonomická náročnost neboli finance jsou důležitým faktorem této práce. Dle tohoto faktoru lze u daných operací charakterizovat, která byla více či méně nákladná na finance (poskytnuty z rozpočtu OSN), ale také pokud je to dáno vlivem trvání OUM OSN.
- Časový mandát byl analyzován dle doby trvání v počtu měsíců a také znázorněn na časové ose, kde byly tyto OUM OSN znázorněny od jejich počátku až do současnosti.

Analýza ukončených OUM OSN v Africe dle parametru:

- Časový mandát je stěžejním parametrem pro analýzu ukončených OUM OSN. K pečlivé analýze tohoto parametru bylo potřeba zpracování časové osy, na které byl uveden počátek a konec těchto OUM OSN a také znázorněna doba trvání v počtu měsíců.

Kapitola 6. se zabývá zvoleným měřicím parametrem, kterým jsou typy konfliktních situací OUM OSN na území Afriky. Základem tohoto faktoru byla mimo jiné analýza těchto typů, ale i porovnání konfliktních situací u probíhajících a ukončených OUM OSN a to ve smyslu, jaké byly nejčastější konfliktní situace u OUM OSN v minulosti a jaké jsou dnes. Tento faktor je jediným, dle kterého je možné porovnat ukončené a probíhající operace. Z tohoto důvodu byla pro analýzu této problematiky zvolena samostatná kapitola.

4 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O OSN

Název „Spojené národy“ byl poprvé navržen prezidentem Spojených států amerických Franklinem Delano Rooseveltem (Fakta a čísla OSN, 1997). Poprvé byl tento název použit během druhé světové války roku 1942 poté, co zástupci 26 národů usilovali o ukončení války. Usilovali o uzavření míru a o prevenci dalších možných válek. Byli si ale vědomi, že to bude možné jen tehdy, pokud budou všechny státy spolupracovat v jedné mezinárodní organizaci. Touto organizací se stala právě OSN, která byla založena 26. 6. 1945 na konferenci v San Franciscu na základě přijetí Charty OSN 51 státy světa (OSN, 2010).

4.1 DEFINICE OSN

OSN nahradila Společnost národů, která neobstála jako subjekt, zodpovědný za bezpečnost a mírové řešení konfliktů ve světě. Tato světová organizace sdružuje nezávislé státy a jejím cílem je zachování mezinárodního míru a bezpečnosti ve světě, podpora přátelských vztahů mezi národy, lidská práva, koordinace činnosti členských států, ale také zajištění spolupráce při řešení mezinárodních problémů (OSN, 2005).

OSN má 6 hlavních orgánů:

1. Valné shromáždění
2. Rada bezpečnosti
3. Ekonomická a sociální rada
4. Poručenská rada
5. Mezinárodní soudní dvůr
6. Sekretariát

Tyto orgány sídlí v centrále OSN v New Yorku s výjimkou Mezinárodního soudního dvora, které má hlavní sídlo v Haagu (OSN, 2010).

4.2 ORGÁNY OSN

Valné shromáždění je hlavní jednacím orgánem, který tvoří všechny členské státy. Rozhoduje o důležitých otázkách. Jedná se tedy především o otázky míru a bezpečnosti, rozpočtu nebo o přijetí nových členů (Fakta a čísla OSN, 1997). Vedoucím orgánem OSN je Rada bezpečnosti, která má za úkol zachovat mezinárodní mír a bezpečnost ve světě (OSN, 2005). Rada se skládá z patnácti členů, z toho pět je stálých – Čína, Rusko, Francie,

Velká Británie a Spojené státy americké. Deset nestálých členů⁶ volí Valné shromáždění na dvouleté funkční období a to dle toho, jak přispívají členové Spojených národů k zachování mezinárodního míru a bezpečnosti a k ostatním cílům OSN. Každý člen Rady bezpečnosti má jeden hlas. Avšak jen pět stálých členů má právo veta. Je důležité, aby devět z patnácti členů hlasovalo kladně při schvalovacích rozhodnutích. Státy mohou Radě předložit jakýkoliv spor. Pokud je Radě bezpečnosti státem předložený jakýkoliv spor, tak ta má v první řadě za úkol vyzývat k řešení mírovými prostředky. V době, kdy dojde k ozbrojenému konfliktu, Rada se snaží o co nejrychlejší ukončení, a to za pomoci mírových procesů, například - rozmístěním vojenských pozorovatelů a mírových sil v oblasti bojů (Fakta a čísla OSN, 1997).

V ekonomické a sociální radě se diskutuje o tématech, jako jsou například - doprava, obchod, hospodářský rozvoj nebo sociální otázky. Usiluje o zlepšení mezinárodních ekonomických a humanitárních problémů.

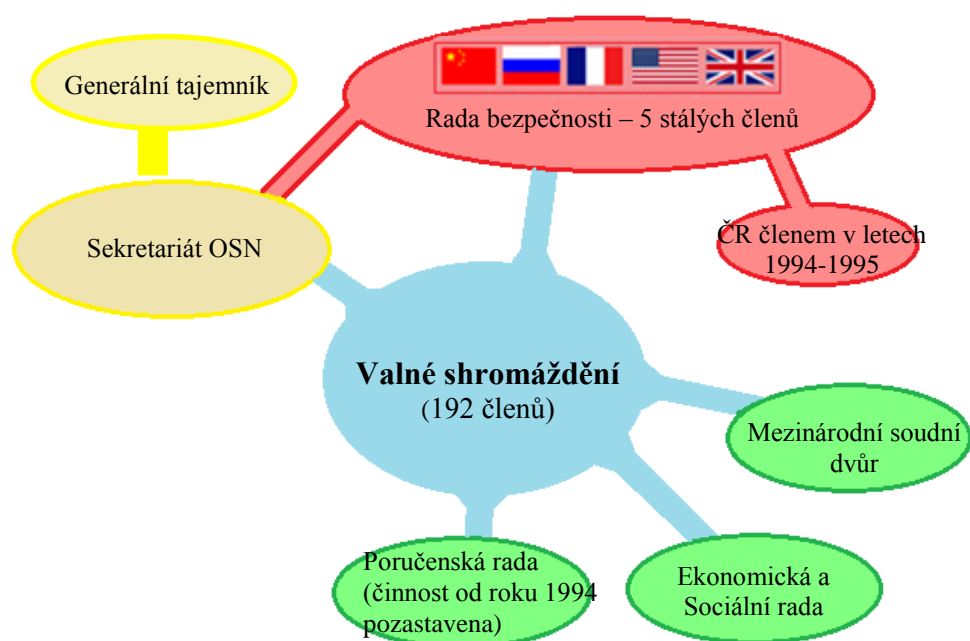
Hlavním úkolem Poručenské rady je rozvoj zemí, které byly po druhé světové válce pod mezinárodním dohledem a jejich sledování k samostatnosti.

Mezinárodní soudní dvůr je jeden z hlavních orgánů OSN, který rozhoduje například - ve sporech o hranice území.

Posledním šestým hlavním orgánem Spojených národů je Sekretariát OSN. V čele Sekretariátu stojí generální tajemník (od roku 2007 Jihokorejec Pan Ki-mun) jako hlavní správní úředník. Sekretariát poskytuje služby ostatním orgánům OSN, shromažďuje a zpracovává informace pro zástupce vlád, na základě kterých mohou učinit rozhodnutí (OSN, 2010).

⁶ Aktuálními deseti nestálými členy Rady bezpečnosti jsou státy: Ázerbájdžán, Guatemala, Maroko, Pákistán, Togo, Jižní Korea, Rwanda, Argentina, Austrálie a Lucembursko.

Obr. 1 – Grafická struktura orgánů OSN

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z OSN, 2010

4.3 CHARTA OSN

Charta OSN je soubor pravidel a zásad, které stát přijímá vždy při vstupu do OSN. Tato pravidla je třeba dodržovat, aby členské státy věděly, co musejí udělat, aby dosáhly cílů, které si stanovily. Charta se skládá z 19 kapitol a obsahuje části o cílech, členství a orgánech OSN, o mírovém řešení sporů, o opatřeních v situaci ohrožení míru a také například o řešení agrese (Fakta a čísla OSN, 1997). Pro tuto práci jsou důležité kapitoly 6 a 7 Charty OSN. Kapitola č. 6 se zabývá klidným řešením sporů. Pokud dojde mezi stranami ke sporu, budou nejprve usilovat o jeho řešení vyjednáváním, ujednáním (dle článku 33 Charty) nebo jinými bezkonfliktními prostředky. Dle článku 34 Charty Rada bezpečnosti koná šetření o každém sporu nebo jiné situaci, která by vyvolala spor a určí, zda by mohl být ohrožen mezinárodní mír a bezpečnost. Každý člen OSN nebo i stát, který není členem této světové organizace, mohou upozornit Radu bezpečnosti na každý spor. Článek 37 Charty upozorňuje na článek 33, který řeší situace, kdy se nepodaří stranám urovnat spor a zažádají Radu bezpečnosti o pomoc. Rada jim pak doporučí takové podmínky úpravy, jaké považuje za přiměřené. Ve článku 39. – 40. kapitoly 7 Charty OSN Rada bezpečnosti rozhoduje, zda došlo k ohrožení, porušení míru nebo jinému útočnému

činu. Rozhodne tedy o opatřeních, která budou použita k udržení míru a bezpečnosti v mezinárodních vztazích. Pokud dojde k narušení mezinárodního míru a ohrožení legitimacy některého ze států, členové OSN jsou povinni v souladu s podepsanou dohodou, na požádání Rady poskytnout letecké, námořní i pozemní síly na udržení mezinárodního míru a bezpečnosti (Charta OSN, 2005).

5 MÍROVÉ OPERACE OSN

5.1 DEFINICE OUM OSN (PEACEKEEPING OPERATION)

Dle doc. Bureše (příloha 1), přesná definice OUM OSN není známa, ale často charakterizována jako “využití mezinárodních sil pod velením OSN k řešení konfliktu mezi státy“ (OSN, 2010). OUM OSN jsou zřízeny Radou bezpečnosti a řídí je generální tajemník OSN. Úkolem těchto operací je monitorovat mírové procesy v zasažených oblastech po ukončení konfliktu. Tyto operace pomáhají udržovat příměří mezi válčícími stranami (OSN, 2005). *“Zatímco vojenská síla Organizace udržuje mír, zprostředkovatelé Spojených národů se scházejí s vůdci znesvářených stran nebo států a usilují o dosažení mírového řešení konfliktu“* (OSN, 2010)⁷. Definici, kterou uvedl Bureš⁸ ve svém díle *Operace na udržení míru OSN*, zní: *“Pojem mírové operace byl vytvořen dlouho poté, co začala samotná realizace operací na udržení míru, a jeho vývoj byl vždycky charakterizován improvizací“*. *“K udržování míru patří přítomnost jednotek OSN v terénu (obvykle vojenského a civilního personálu), kde mají za úkol prosazovat nebo sledovat uskutečňování dohod, vztahujících se ke kontrole konfliktů (příměří, oddělení sil atd.) a k jejich vyřešení (částečnému nebo úplnému urovnání) anebo chránit dodávky humanitární pomoci“* (Fakta a čísla OSN, 1997)⁹. Poptávka po mírových silách drasticky stoupla po skončení studené války¹⁰ (1991). Mezi lety 1988 až 1994 bylo zahájeno 21 nových a ukončeno 11 mírových operací. V porovnání s předchozími 40 lety, kdy jich bylo uskutečněno pouhých 13, je zde patrný markantní rozdíl. (Fakta a čísla OSN, 1997). Členské státy OSN dobrovolně poskytují vojenské i policejní jednotky, které působí v mírových operacích OSN. OUM OSN reagují na vojenské i humanitární krize. V minulosti udržovaly příměří mezi dvěma znepřátelenými státy, ale v současnosti většina konfliktů probíhá uvnitř státu (OSN, 2010).

⁷ Informační centrum Organizace spojených národů: Vše co jste chtěli vědět o Spojených národech. Dostupné z: <http://www.osn.cz/soubory/vse-co-jste-chteli-vedet-o-osn.pdf>

⁸ Oldřich Bureš. Operace na udržení míru OSN, 2007. s. 13

⁹ Vydalo Informační centrum OSN. Fakta a čísla OSN- Základní údaje o Organizaci spojených národů, 1997. s. 16

¹⁰ Prvních patnáct až dvacet let po skončení 2. světové války, je charakterizováno podle jevu s názvem Studená válka, jejíž období trvání bylo až do roku 1991. Bylo to období extrémního napětí mezi velmocemi (zejména SSSR a USA). Jednalo se o politické spory, vojenské napětí, hospodářské konkurence atd. a to vše z důvodu neshod v názorech na uspořádání poválečného světa.

5.1.1 POJMY BUDOVÁNÍ MÍRU (*PEACEBUILDING*) A TVORBA MÍRU (*PEACEMAKING*)

Budování míru je snaha pomoci zemím zasaženým konfliktem v přechodné fázi od války k míru. OSN pomáhá při novém budování míru a často k tomu využívá rozmístění mírových jednotek. Základem budování míru je vytvoření podmínek a prostředků k nevojenskému řešení sporů (OSN, 2005). Tvorba míru je proces vedoucí k dohodě mezi spornými stranami (bez použití násilí), v zásadě pomocí mírových prostředků dle Kapitoly VI Charty OSN. (Waisová, 2011).

5.1.2 VZNIK A VELENÍ OUM OSN

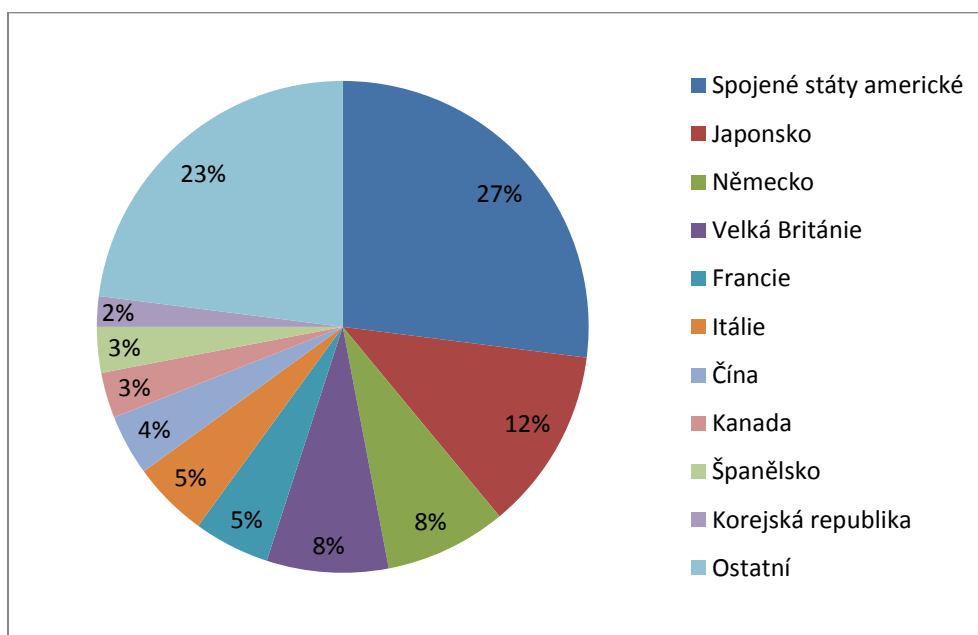
Pro vznik OUM OSN jsou důležité dva předpoklady. Prvním předpokladem je souhlas Rady bezpečnosti a druhým předpokladem je souhlas stran konfliktu. Pokud jsou oba předpoklady splněny, je schváleno vytvoření OUM OSN (Dragoun, 2009/2010). K působnosti operací v inklinovaných zemích, je potřeba souhlasu vlády hostitelských zemí a obvykle i další zúčastněné strany. V případě porušování základních lidských práv a svobod na tento souhlas nemusí být brán zřetel. (Fakta a čísla OSN, 1997).

OUM OSN řídí generální tajemník, často prostřednictvím svého státního zástupce. Pokud v daných oblastech vypukne konflikt, Rada bezpečnosti se ho nejprve snaží urovnat diplomatickou cestou. Pokud dojde k ohrožení míru, Rada vyzve zúčastněné státy k dosažení mírovými prostředky. Dále může Rada bezpečnosti využít ekonomické sankce, embarga nebo vyslání vojenské operace, která by měla pomoci nastolit mír v postižené oblasti konfliktem (OSN, 2010).

5.1.3 KDO FINANCUJE OUM OSN

OUM OSN jsou financovány z rozpočtu OSN. Do rozpočtu přispívají všechny členské státy Spojených národů. Jiné zdroje OSN nemá. Příspěvky jsou povinné a z nich jsou poté financovány OUM OSN v konfliktních zemích. Každý členský stát OSN přispívá dle dohodnuté stupnice. Stupnice je stanovena na základě hospodářských prostředků dané země a to z výše národního důchodu a z počtu obyvatel. Valné shromáždění schvaluje rozpočet OSN na dva roky (OSN, 2010).

Graf 1 – Největší přispěvatelé do rozpočtu na OUM OSN (2012)

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Největším přispěvatelem, viz graf výše, do rozpočtu na OUM OSN jsou Spojené státy americké, těsně za nimi se drží Japonsko a dále země - Velká Británie, Francie, Německo a Itálie. Další uvedené státy jsou menšími přispěvateli do rozpočtu OSN. Světle modrou plochu v grafu zaujímají ostatní státy, které také přispívají do rozpočtu na operace, ale jejich částky nejsou tak markantní jako u jmenovaných států. Česká republika přispěla v tomto období 0,2 procenty do rozpočtu na OUM OSN. Dle poskytnutých dat lze analyzovat stálé (tab. 1 v příloze 2) a nestálé (tab. 2 v příloze 2) členy Rady bezpečnosti OSN. Nestálí členové Rady jsou aktuálními od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013. Necelých 50 % přispívají do rozpočtu OSN na OUM OSN stálí členové Rady a aktuální nestálí členové jen méně jak pět procent. Ostatní země tedy přispívají více jak 40 % do rozpočtu na OUM OSN (United Nations, 2012).

5.1.4 PRVNÍ OUM OSN VE SVĚTĚ

OUM OSN vznikly v době, kdy byla rivalita mezi studenou válkou a Radou bezpečnosti. Za počátek OUM OSN je považována pozorovatelská operace (UNTSO) vytvořená v roce 1948, kdy skupina OSN dohlížela na příměří mezi Izraelem a arabskými státy. Tato operace měla za úkol dohlížet na příměří v problematických částech a informovat o vývoji konfliktu generálního tajemníka a Radu bezpečnosti (Waisová, 2011). V roce 1949 vznikla OUM OSN (UNMOGIP). Skupina vojenských pozorovatelů OSN měla za úkol dohlížet na příměří mezi Indií a Pákistánem ve státě Džammú a Kašmír. Obě

tyto operace stále probíhají, tudíž vojenští pozorovatelé zůstali v oblastech dodnes a sledují vývoj vztahující se k přísnému dodržování příměří. Žádná z OUM OSN nevyžadovala schválení Rady bezpečnosti, protože se jednalo o neozbrojené pozorovatelské mise, ke kterým nebylo potřeba použití síly (Ondřej, 2005). První ozbrojenou OUM OSN byla operace (UNEF I) na Blízkém Východě OSN roku 1956 (BUREŠ, 2007). Od roku 1948 OSN nasadila 68 OUM (tab. 3 v příloze 2), 54 z nich od roku 1988 (United Nations, 2005).

5.1.5 PŮSOBENÍ ČESKÝCH VOJÁKŮ V OUM OSN

V lednu 1993 vznikl nový samostatný stát Česká republika (dále jen ČR). ČR dále pokračovala v posílání příslušníků české armády do OUM OSN ve stopách Československa. Po rozdělení Česko – slovenské federativní republiky byla rozdělena i armáda. Toto rozdělení se významně týkalo působení česko - slovenských vojsk v zahraničí. Avšak od ledna až do konce dubna 1993 spolu stále ještě jako česko - slovenská armáda v rámci OUM OSN pokračovala ve společné operaci (UNPROFOR) v bývalé Jugoslávii (Bureš, 2007).

Tab. 4 – Český vojenský personál působící v OUM OSN (2007)

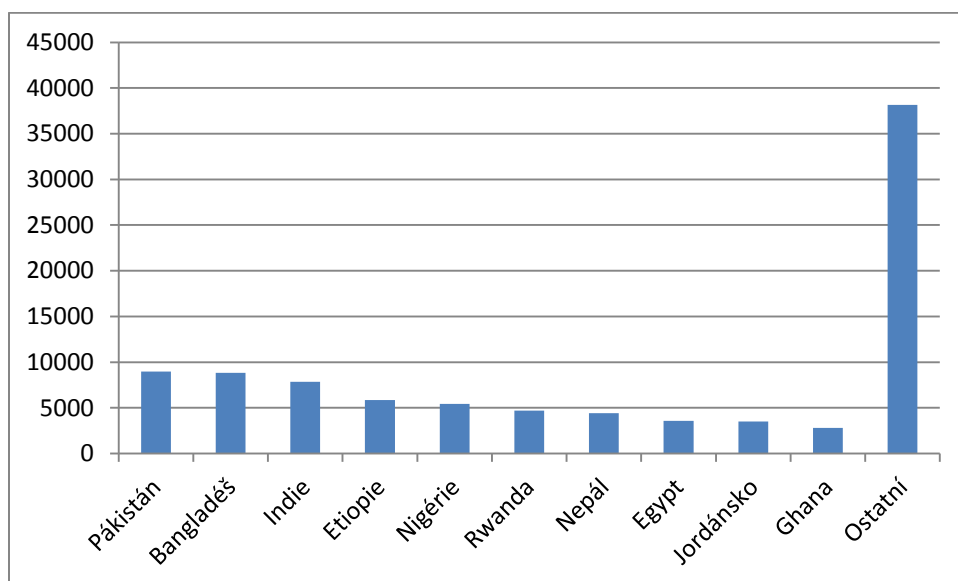
Akronym	Země	Od	Do	Celkem se zúčastnilo vojáků	Z toho % z celkového kontingentu
MONUC	Kongo (DRC)	květen 00	současnosti	neuvedeno	-
UNAVEM	Angola	leden 89	prosinec 92	16	10,2
UNAVEM II	Angola	prosinec 92	březen 93	39	24,8
UNOMIL	Libérie	prosinec 93	srpen 97	31	19,7
UNOMOZ	Mosambik	březen 93	prosinec 94	41	26,1
UNOMSIL	Sierra Leone	říjen 99	současnosti	neuvedeno	-
UNOSOM	Somálsko	červen 91	březen 93	8	5,1
UNTAG	Namibie	březen 89	březen 90	22	14
UNMEE	Etiopie/Eritrea	leden 01	současnosti	neuvedeno	-

Zdroj: Dle vlastního zpracování s využitím údajů z Bureš, 2007

V současnosti se český vojenský personál (tab. 4) účastní OUM OSN - MONUC, UNOMSIL a UNMEE. Dle poskytnutých dat z Ministerstva zahraničních věcí ČR (2012) se v současné době účastní OUM OSN 10 českých občanů - 5 vojáků a 5 policistů. Největší procentuální zastoupení vojáků z ČR bylo v operaci UNOMOZ, která se uskutečnila v Mosambiku a trvala pouhý jeden rok. Oproti tomu v OUM OSN UNOSOM, která trvala dva roky, se českého personálu zúčastnilo nejméně.

5.1.6 PŘÍSPĚVATELÉ VOJENSKÝM A POLICEJNÍM PERSONÁLEM DO OUM OSN

Graf 2 – Největší přispěvatelé vojenským a policejním personálem do OUM OSN (k 31. 12. 2012)

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Dle výše uvedeného grafu je jasně patrné, že nejvíce přispívají svým vojenským a policejním personálem (tab. 5 v příloze 2) do OUM OSN spíše africké země, avšak největšími přispěvateli jsou státy východní části světa a to Pákistán, Bangladéš a Indie. Mezi ostatních 105 přispěvatelů patří i ČR, která v současné době přispívá 10 členy vojenského a policejního personálu do OUM OSN.

5.2 HISTORIE OUM OSN

Dříve byly OUM OSN většinou zkoumány jako jednotlivé operace v průběhu času nebo také byly shrnuty v daném časovém období. Novější literatura tento přístup opouští a snaží se vymezit několik fází ve vývoji OUM OSN (Bureš, 2007).

Dle odborné publikace *Mírové operace OSN* z roku 2007, autora Doc. Mgr. Oldřicha Bureše, M. A., Ph. D.¹¹ lze popsat 8 specifických fází (tab. 6 v příloze 2) OUM OSN:

¹¹ Profesor na Institutu politologických studií, Univerzita Karlova v Praze.

- 1) **Přípravná fáze**
- 2) **Asertivní fáze**
- 3) **Dormantní fáze**
- 4) **Fáze oživení**
- 5) **Udržovací fáze**
- 6) **Expanzivní fáze**
- 7) **Fáze kontrakce**
- 8) **Revitalizační fáze**

Cílem této podkapitoly je porozumění, jak OUM OSN dospěly do současné revitalizační fáze, a to stručným rozebráním aspektů operací přelomových (operace, jejichž fungování mělo značný dopad na vývoj OUM OSN).

Názvu **přípravné fáze** se rozumí rozmístění čtyř pozorovatelských operací OSN, které nebyly formálně nazvány OUM OSN. Dvě z těchto operací stále nejsou zaznamenány na seznamu OUM OSN, a to operace UNSCOB (zahájená v roce 1947 v Balkánu) a UNCI (vznik roku 1949 v Indonésii). Zbývající dvě pozorovatelské operace UNTSO (na Blízkém Východě roku 1948) a UNMOGIP (Indie a Pákistán v roce 1949) v této fázi již figurují v současném seznamu OUM OSN. Jsou to relativně malé operace, jejich roční náklady jsou nízké, což je jeden z důvodů, proč jsou stále ještě financovány z rozpočtu OSN (Bureš, 2007).

Asertivní fázi lze označit jako fázi dlouhodobých a velkých OUM OSN. Počátkem roku 1956, kdy byla zřízena první ozbrojená operace (UNEF I) na Blízkém Východě, bylo díky této OUM OSN zřízeno několik nových precedentů pro budoucí operace¹². Avšak největší vliv na vývoj těchto OUM OSN v této fázi měla operace (ONUC) v Konžské republice. ONUC byla první operací, která byla rozmístěna jinde než na Blízkém Východě. Tato operace byla zřízena za účelem, aby dohlížela na odchod Belgičanů a udržela pořádek v zemi. Později byla pomoc operace (ONUC) rozšířena o budování nezávislosti Konžské republiky, prevenci občanské války a jiné. Poprvé zde bylo Radou bezpečnosti schváleno použití síly vojáky OSN ke splnění těchto mandátů. Poslední OUM OSN v asertivní fázi byla operace na Kypru (Bureš, 2007).

¹² Jedním z těchto precedentů byl vznik Modrých přileb, které sloužily k identifikaci národních jednotek.

Po roce 1967 vznikla nová fáze nazývaná **dormantní**. V tomto období OSN administrovala tři operace, které již byly ustanovené v dřívějších fázích. Jednalo se zejména o OUM OSN (UNFICYP) na Kypru. Operace (UNFICYP) měla za úkol dohlížet na příměří mezi dvěma etnickými skupinami - kyperskými Řeky a kyperskými Turky. V roce 1963 došlo k napětí mezi těmito dvěma komunitami a poté, co veškeré pokusy o obnovení míru ztroskotaly, souhlasem Rady bezpečnosti vznikla již daná operace (UNFICYP). Po dobu 10 let, byl díky této operaci ve státě mezinárodní mír a stabilita. V roce 1974 došlo k státnímu převratu, kdy kyperští Řekové usilovali o spojení s Řeckem. Turecko reagovalo vojenskou invazí na ostrov a obsadilo jeho severní část. Ostrov byl rozdělen na dvě části. Dvě třetiny kontroluje kyperská (řecká) vláda, zbývající třetina spadá pod vládu tzv. Severoturecké kyperské republiky. Rada bezpečnosti roku 1974 vyhlásila nové fungování operace (UNFICYP), a to dohlížení nad dodržováním příměří, k co největší možné obnově běžného života na ostrově, možnosti zdravotního ošetření aj. podél tzv. "narázníkové zóny"¹³. Mezi lety 1964 – 1974, tedy v období dormantní fáze, byla operace (UNFICYP) rozmístěna po celém ostrově. Dle Doc. Bureše lze tuto OUM OSN považovat z pohledu plnění zadaného mandátu za úspěšnou. Avšak plnění zadaného mandátu operace neznamenal vyřešení konfliktu na Kypru. Žádný z konfliktů v dormantní fázi nedosáhl takového stupně intenzity, jako u operace UNOC (Bureš, 2007).

Po skončení dormantní fáze následoval vznik nové fáze pod názvem **fáze oživení**. V této fázi došlo během let 1973 – 1978 k rozmístění tří velkých OUM OSN ve světě - UNEF II, UNDOF a UNIFIL. Dle Bureše, 2007 jsou tyto tři operace odpovědí na obnovení bojů na Blízkém východě a to tím, že stále ještě probíhající OUM OSN UNDOF a UNIFIL podporují tvrzení, že OUM OSN za studené války byly v oblastech s podporou USA a SSSR (Bureš, 2007).

Udržovací fáze, která probíhala v období mezi lety 1978 – 1988 byly OUM OSN omezeny na pouhé pokračování pěti již existujících operací (UNTSO, UNMOGIB, UNDOF, UNFYCIP, UNIFIL). Zvýšením napětí mezi supervelmocemi po sovětské invazi v Afghánistánu došlo k opětovnému návratu ke stagnaci OUM OSN. V tomto období nebyly zahájeny žádné nové operace (Bureš, 2007).

¹³ Zóna, více než 180km dlouhá, od sebe oddělovala dvě nepřátelené strany.

5.2.1 FÁZE OUM OSN A JEJICH SROVNÁNÍ

Tab. 7 - Fáze expanzivní, revitalizační a kontrakce

	Expanzivní fáze	Fáze kontrakce	Revitalizační fáze
	prosinec 93	červen 99	květen 07
Počet aktivních misí	17	15	15
Počet zemí poskytující vojáky pro mise OSN	76	86	118
Vojenský personál	76393	9124	82873
Civilní policejní personál	2260	2222	0
Mezinárodní civilní personál	2130	0	4782
Roční rozpočet operací na udržení míru OSN (miliard USD)	3,6	1	5,48

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím dat z Bureš, 2007

V období uvedených tří fází (tab. 7) v současnosti probíhají OUM OSN, z tohoto důvodu je jim věnována větší pozornost. Nejedná se tedy o fáze, které jsou dávnou minulostí.

V období konce studené války začala nová éra mírových aktivit OSN a také i nová fáze OUM OSN. Jedná se o **expanzivní fázi**, která probíhala mezi lety 1988 – 1993. Tato fáze zahájila během pěti let více OUM OSN, než během předcházejících let. Nové OUM OSN a kvalitativní změny v jejich charakteru vedly k tvrzení, že konec studené války inspiroval obrat v mezinárodním vnímání role OUM OSN, a to znamenalo přechod mezi dvěma odlišnými generacemi OUM OSN (Bureš, 2007).

V letech 1993 – 1999 je označena jako **fáze kontrakce**. V tomto období nastal veliký úpadek OUM OSN. Zatímco v roce 1993 působilo po celém světě 80 tis. personálu (Modrých přileb), tak v polovině roku 1999 to bylo méně než 10 000. Roční rozpočet poklesl z 3,6 miliardy amerických dolarů v roce 1993 na pouhou 1 miliardu v rozpočtovém cyklu 1998 – 1999 (Bureš, 2007).

V druhé polovině roku 1999 vznikla nová tzv. **revitalizační fáze**, kdy Rada bezpečnosti vyslala čtyři velké OUM OSN do Demokratické republiky Kongo, Východního Timoru, Sierra Leony a do Kosova. Počet vojsk OSN se během pár měsíců více než zdvojnásobil. Roční rozpočet na OUM OSN vzrostl o necelých 700 miliónů dolarů (Bureš, 2007).

Je důležité neopomenout na fakt, že v současné době OUM OSN mohou být i v již proběhlých typů fází. Výše zmíněné fáze byly roztrženy dle konfliktních situací v daných oblastech a v jejich stupni vyvrcholeného konfliktu (Bureš, 2007).

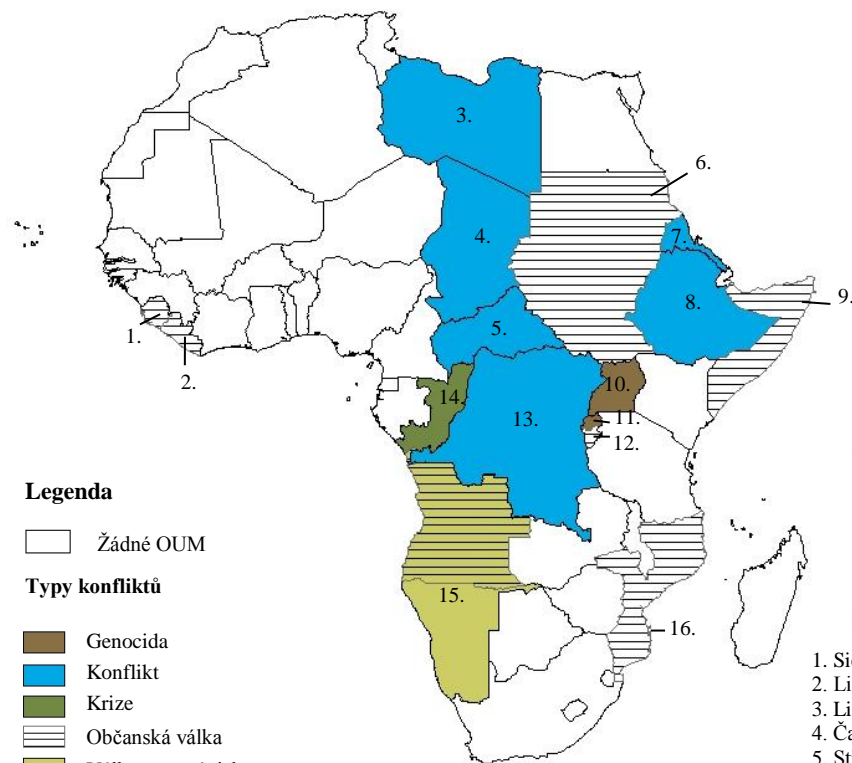
6 KONFLIKTNÍ SITUACE OUM OSN V AFRICE

Od následující kapitoly se práce soustředí na africký kontinent z důvodu četnosti a rozmanitosti konfliktních situací na tomto vybraném území. Ve světě působilo nebo i nadále působí celkem 68 OUM OSN, z toho 29 operací bylo lokalizováno na africkém území. Jedná se o problematické území, kde je potřeba vojenské, humanitární, ale také finanční podpory.

90. léta přinesla veliká selhání OSN, ke kterým nedošlo ani v období za studené války: fiasko v Somálsku, genocida ve Rwandě a mezi nejnovější je označena tragédie v súdanském Dárfúru. Zásadní změnou ve struktuře konfliktů byl pokles mezistátních a rozmach vnitrostátních konfliktů, v období konce studené války. Konfliktní situace, které nejsou z hlediska počtu obětí příliš významné, odvádějí pozornost od řešení celé řady občanských válek a vnitrostátních ozbrojených sporů. Zvýšený zájem o občanské války a konflikty byl především zásluhou rozvoje informačních technologií (Tomeš a spol., 2007).

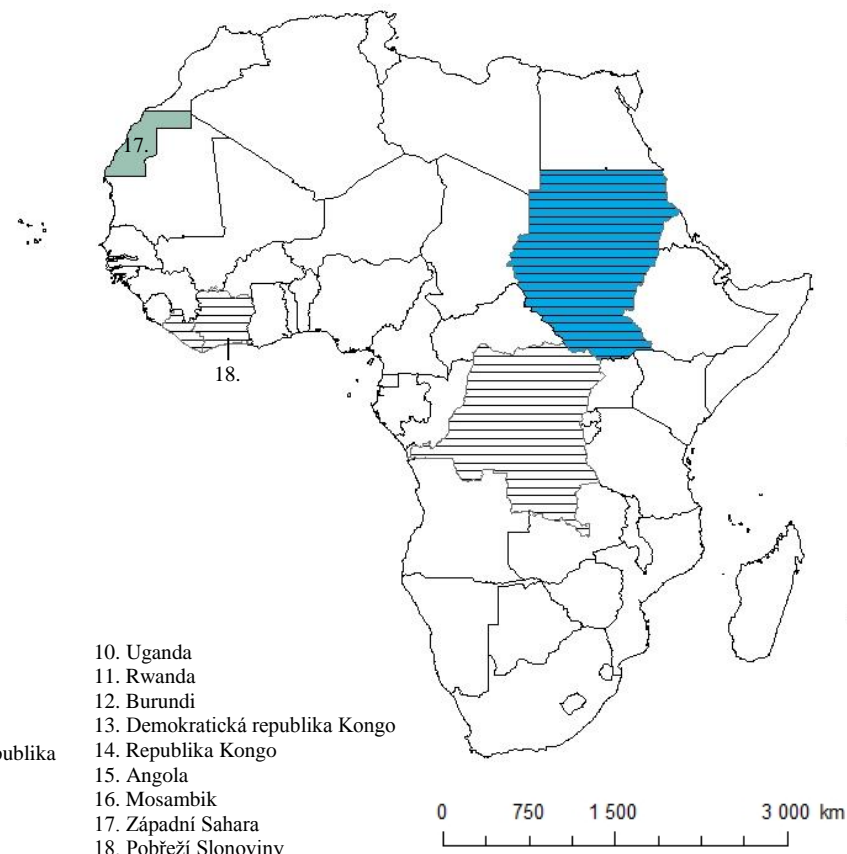
Obr. 2 - Typy konfliktních situací u ukončených a probíhajících OUM OSN v Africe

Obr. 2.1 – Typy konfliktních situací u ukončených OUM

1. Sierra Leone
2. Libérie
3. Libye
4. Čad
5. Středoafriická republika
6. Súdán
7. Eritrea
8. Etiopie
9. Somálsko

Obr. 2.2 – Typy konfliktních situací u probíhajících OUM

ZDROJ: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

6.1 TYPY KONFLIKTNÍCH SITUACÍ U UKONČENÝCH A PROBÍHAJÍCÍCH OUM OSN V AFRICE A JEJICH NÁSLEDNÁ KOMPARACE

Tato podkapitola se zabývá šesti typy konfliktních situací (konflikt, občanská válka, válka za nezávislost, krize, genocida, okupace) ukončených a probíhajících OUM OSN ve státech Afriky. Typy konfliktů lze definovat dle nastudovaných odborných publikací a následně zmínit některé stěžejní konfliktní situace, které byly lokalizovány na vybraném území.

- Neexistuje žádná komplexní nebo přímá teorie, která by ozbrojené konflikty vysvětlovala. Nejobecnější přístupy říkají, že konflikty vznikají špatným pochopením protivníka, jeho záměrů aj. (Waisová, 2011). Definice konfliktu může být taková, že konflikt je střet dvou nebo několika nesmiřitelných stran, které se nemohou nebo nechťejí dohodnout za jakékoliv situace. Dle dostupných dat bylo zjištěno, že vznik konfliktů je záležitostí především mužů (vyšší míra agrese je geneticky vrozená u mužů). Je tedy možné, kdyby se ženy více angažovaly v politice nebo zaujaly nějaké vedoucí role ve společnosti, tak by se konfliktům předcházelo nebo alespoň snížil jejich počet. Příkladem je Rwanda, která má největší zastoupení žen v zákonodárných orgánech (Tomeš a spol., 2007). Na obr. 2. 1 je zcela jasně viditelné, že konflikty OUM OSN na africkém kontinentě probíhaly ve státech střední, severní a východní části Afriky (tab. 8 v příloze 2). Konflikty byly u ukončených OUM OSN na tomto území velmi rozsáhlé. V současnosti u probíhajících operací (tab. 9 v příloze 2) dle obr. 2. 2 konflikty ve státech Afriky zcela vymizely. Až na jeden, který v roce 2003 vznikl v největším státě Afriky (do roku 2011, poté největším státem Afriky je Alžírsko) v Súdánu, přesněji v regionu Dárfúr. Stát Súdán patří mezi země nejvíce postižené svojí nestabilitou a vnitropolitickými konflikty. V daném regionu Dárfúr vypuklo povstání proti súdánské vládě, která byla ovládána Araby. Tento konflikt si vyžádal několik desítek tisíců životů (United Nations, 2012). Příčiny konfliktu v tomto regionu lze hledat nejen mezi etnickými a politickými, ale také mezi ekonomickými a environmentálními faktory.
- Rozmach vnitrostátních konfliktních situací (v tomto případě se jedná o občanské války) na území Afriky je dle obr. 2. 2 zcela nepřehlédnutelný. Jak již bylo zmíněno, od 90. let 20. stol. je řešení této problematiky na denním pořádku. Pojmem občanská válka se rozumí: ozbrojený konflikt, kdy válčícími stranami jsou

obyvatelé jednoho státu, bojující na území daného státu. O jedné z nejvýznamnějších občanských válek se hovoří ve státě Somálsko. Poslední dvě desetiletí byly pro tento stát spíše noční můrou. Po letech plných sporů a násilností mezi skupinami obyvatelstva, je stát v desolátním stavu. Vyhrocené situace a veškeré problémy způsobily humanitární krizi, kdy obyvatelé jsou závislí na zahraniční pomoci. OUM OSN se snaží o politickou stabilizaci a především o humanitární pomoc. Stav obyvatelstva je v této problematické oblasti nejhorší za posledních 15 let - délka života zde nedosahuje ani padesáti let (United Nations, 2012).

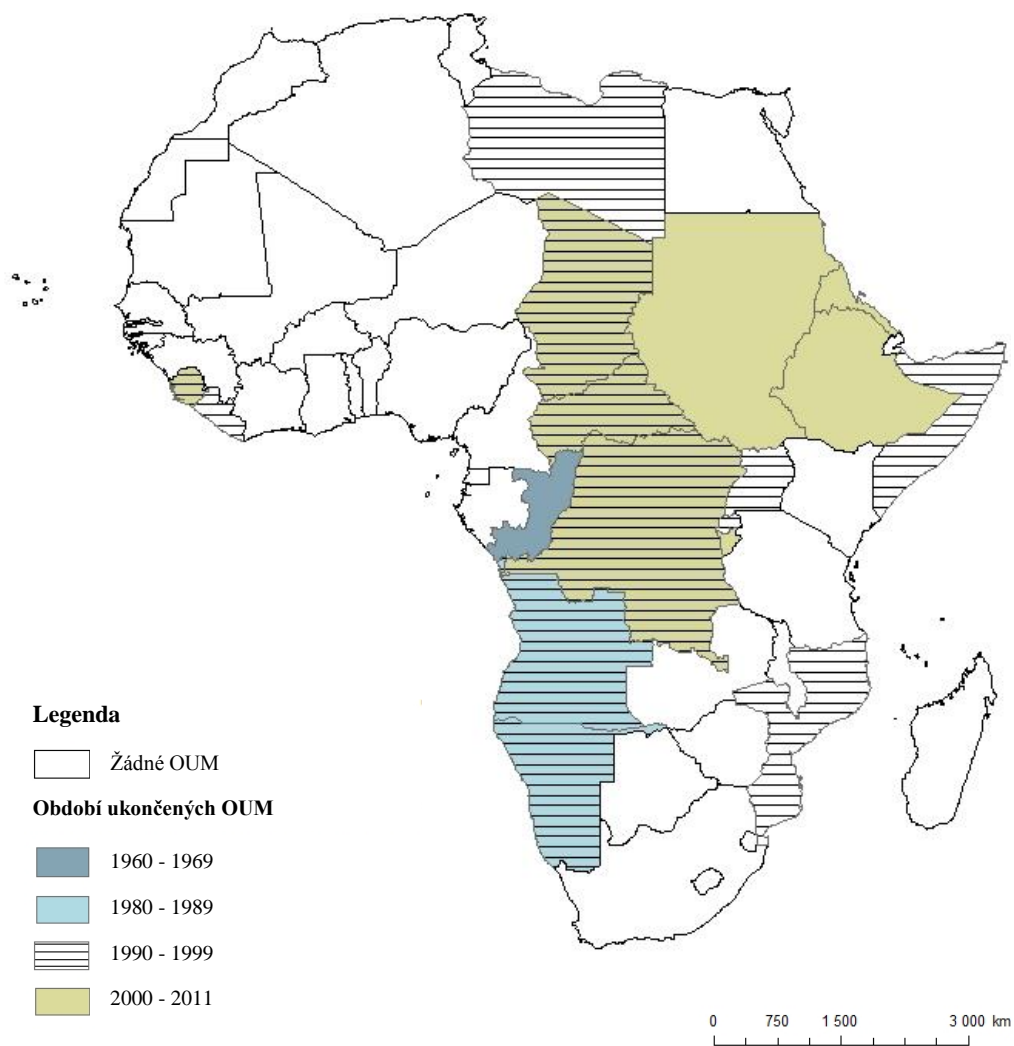
- Chaotická situace ve státě, čili krize, nastala v Konžské republice v den, kdy na území této republiky vypukly nepokoje. Rada bezpečnosti po konzultaci s vládou republiky Kongo, schválila poskytnutí pomoci a vyslala do země několik jednotek mírových sil OSN na ochranu Konžské republiky. Počátečním mandátem této operace bylo stažení belgických sil z území Konžské republiky. Během dalších čtyř let tyto jednotky pomáhaly Konžské vládě obnovit a zachovat nezávislost a také udržovat zákonnost a pořádek ve státě (United Nations, 2012).
- Ve válkách za nezávislost na území států Angola a Namibie se jednalo o nacionalistická hnutí, kdy jednotlivé organizace byly jednotlivými protivníky (Fakta a čísla OSN, 1997).
- Západní stát Afriky Západní Sahara je již několik desítek let okupován jinými zeměmi. Okupací se rozumí efektivní dočasná kontrola moci nad cizím územím. V našem případě je to Maroko, které od roku 1991 okupuje stát Západní Sahara (United Nations, 2012). Více viz kapitola probíhající OUM OSN.
- Genocida je úmyslné a systematické zničení, vyvražďování a vyhlazení příslušníků národních, etnických, náboženských a rasových skupin. Genocida probíhala v 90. letech 20. stol. ve východní části Afriky, na území státu Rwanda. Bylo zde zmasakrováno více jak půl miliónu lidí. O plánování genocidy ve Rwandě několik měsíců dopředu existovaly jasné důkazy, ale i přesto členské státy OSN neudělaly nic, aby této tragédii zabránily. Jednalo se o dlouhodobý konflikt mezi dvěma hlavními etnickými skupinami (Hutové a Tutsiové). Přes 200 000 Tutsů před těmito násilnostmi uprchlo ze země. Útočiště našli v sousedních zemích, zejména v Ugandě a zde si vytvořili svojí vlastní armádu. Tato armáda prováděla diverzní

činnost na území Rwandy. K eskalaci konfliktu došlo v době, kdy armáda Tutsů z Ugandy podnikla rozsáhlou invazi do Rwandy. Roku 1993 mezinárodní společenství přimělo obě nepřátelené strany k podpisu mírové dohody. Téhož roku OSN vyslala do této oblasti jednotky mírových sil, aby monitorovaly a zabránily proniknutí armády Tutsů z Ugandy do Rwandy (Bureš, 2007).

Na většině území afrického kontinentu se u ukončených OUM OSN vyskytoval typ konfliktní situace, občanská válka. Jednalo se o území západní, jižní, střední a východní části Afriky. Na území, kde v současnosti OUM OSN probíhají, je tomu stejně jako u ukončených operací, tedy že občanské války se oproti jiným typům konfliktních operací vyskytují nejvíce. Avšak v současnosti se tato problematika týká jen střední a západní části afrického území. Druhým nejvíce se vyskytujícím typem konfliktu u ukončených OUM OSN je konflikt. Oproti probíhajícím OUM OSN je výskyt konfliktů u ukončených operací značně viditelný. U probíhajících operací je konfliktní oblastí pouze jeden stát, kdežto u ukončených operací to je států celkem šest. Tyto dva typy konfliktních situací jsou jedinými společnými typy u ukončených a probíhajících OUM OSN. Dále se u ukončených operací zřídka objevovaly typy: krize, války za nezávislost a genocida. U probíhajících OUM OSN přibyla okupace.

7 UKONČENÉ OUM OSN V AFRICE

Obr. 3 – Období ukončených OUM OSN v Africe

ZDROJ: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

V období mezi lety 1960 - 1969 probíhala na území afrického kontinentu jen jedna OUM OSN (ONUC) a to v Konžské republice, kde vypukly nepokoje roku 1960. Mírové jednotky zde působily do roku 1964 (Fakta a čísla OSN, 1997).

Je nutno zmínit, že od poloviny 60. až do 80. let 20. stol., neprobíhaly žádné OUM OSN na daném území. Nebylo to z důvodu, že by se na území afrického kontinentu nevyskytovaly žádné typy konfliktních situací, avšak nedosáhly takových rozměrů, aby musely v problematických oblastech působit jednotky mírových sil OSN. Z dostupné literatury týkající se tohoto období lze říci, že 70. léta byla následkem úpadku zemědělství obdobím ekonomické krize. Prudce klesla výroba zbraní (oproti v předchozích letech po druhé světové válce) a následovala urbanizace, kdy se venkované přesouvali do měst za prací a lepšími podmínkami pro život (Reid, 2009).

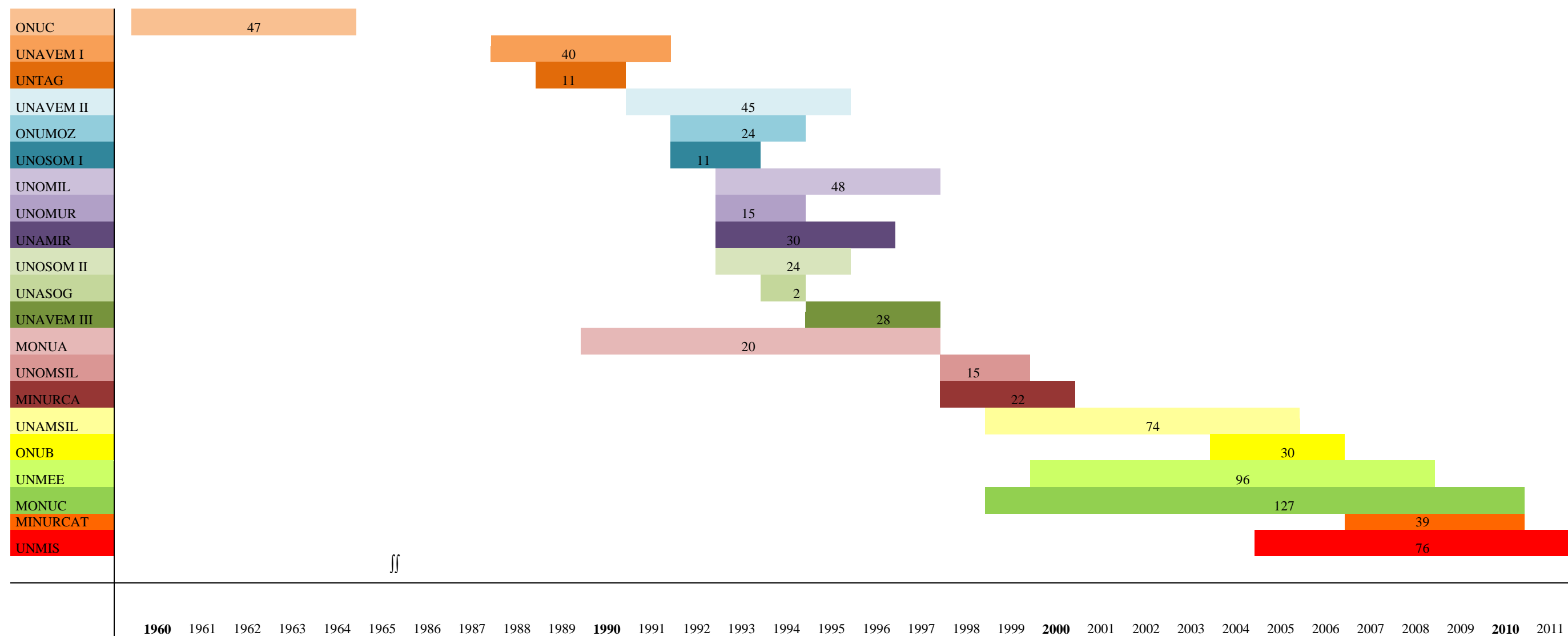
S koncem studené války v 80. letech 20. stol. konfliktní situace téměř vymizely. Ekonomická krize trvala i nadále, tudíž mnoho států bylo závislých na zahraniční pomoci a muselo dovážet většinu potravin (Reid, 2009). V této době zde probíhaly jen 2 OUM OSN. První byla zřízena v roce 1988 v Angole (UNAVEM I) a druhá o rok později v Namibii (UNTAG). Obě tyto operace působily na daném území státu do 90. let 20. stol.

Konec studených válek sebou přinesl značnou část nových konfliktů. Bylo to dáno velkým přílivem malých zbraní do Afriky, který se stále zvětšoval. Vliv studené války na politický a ekonomický vývoj byl v tomto případě relevantní. Tato válka rozpoutala konflikty tam, kde by jinak vůbec nevznikly (Reid, 2009). Ve srovnání s třiceti předchozími lety, kdy probíhaly na africkém kontinentě jen 3 OUM OSN, na počátku 90. let jich bylo zahájeno o 10 více. Jednalo se spíše o mezistátní konflikty, které se týkaly OUM OSN UNAVEM II a III, ONUMOZ, UNOSOM I a II, UNOMIL, UNASOG, MONUA, UNOMSIL, MINURCA A UNAMSIL a to v afrických státech (tab. 10 v příloze 2).

Po roce 1999 bylo zahájeno oproti předchozím deseti letům „jen“ pět OUM OSN (tab. 11 v příloze 2) v oblastech střední a východní Afriky.

7.1 ČASOVÝ MANDÁT

Obr. 4 – Časový mandát ukončených OUM OSN v Africe

Pozn: V období od poloviny šedesátých až do konce osmdesátých let neprobíhaly žádné OUM OSN na území Afriky.

76 = doba trvání ukončených operací v počtu měsíců

ZDROJ: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tímto zvoleným měřicím parametrem lze analyzovat ukončené OUM OSN dle doby trvání v počtu měsíců (tab. 12 v příloze 2). Z obr. 4 je jasně viditelné, že nejdéle trvajících OUM OSN dle počtu měsíců jsou operace v Etiopii a Eritrei (UNMEE) a v Demokratické republice Kongo (MONUC). Tyto operace byly uskutečněny na konci 90. let 20. stol. a jejich působnost v daných územích byla dlouhých necelých 10 let. Oproti tomu, nejkratšími OUM OSN dle počtu měsíců byly operace v Namibii (UNTAG), Somálsku (UNOSOM I), v Ugandě a Rwandě (UNOMUR) a také v neposlední řadě v Čadu a Libyi (UNASOG). Zbývající ukončené OUM OSN netrvaly více než 77 měsíců.

Je důležité připomenout, že od poloviny 60. let po dobu více jak dvacet let neprobíhaly žádné OUM OSN na africkém kontinentě, viz kapitola 5.

8 PROBÍHAJÍCÍ OUM OSN V AFRICE

V současnosti probíhá na africkém území sedm OUM OSN (tab. 13 v příloze 2). Všechny tyto operace jsou rozmístěny do pěti států Afriky (obr. 5). V jednom z těchto států Súdán (obr. 5. 1) probíhají současně tři operace. Jedná se o OUM OSN v oblasti Jižního Súdánu (UNMISS), regionu Abyei (UNISFA) a v oblasti regionu Dárfúr (UNAMID). Ostatní probíhající operace jsou rozprostřeny do států, kterými jsou Západní Sahara (MINURSO), Libérie (UNMIL), Pobřeží slonoviny (UNOCI) a Kongo (MONUSCO). V ostatních státech na území afrického kontinentu nepůsobí v současnosti žádné OUM OSN.

Začátkem roku 2005 Rada bezpečnosti rozhodla o vyslání vojenského a policejního personálu do oblasti Jižního Súdánu na podporu mírové dohody. Tato dohoda ukončila občanskou válku, která trvala více než dvacet let (OSN, 2010). 1. července 2011 byl den zrození republiky Jižní Súdán, a to vyvrcholením šesti let mírového procesu, který započal podpisem souhrnné mírové dohody v roce 2005. V červenci téhož roku Rada bezpečnosti rozhodla, že situace, které čelí Jižní Súdán, představuje hrozbu pro mezinárodní mír a bezpečnost v regionu, tudíž byla Radou zřízena OUM OSN v republice Jižní Súdán (UNMISS) (United Nations, 2012).

Rada bezpečnosti je znepokojena násilím, stupňujícím se napětím a vysídlením obyvatelstva ze súdánského regionu Abyei. Proto Rada reagovala na tuto naléhavou situaci založením OSN prozatímní bezpečnostní síly pro Abyei (UNISFA) dne 27. 6. 2011 (United Nations, 2012).

Operace UNAMID je společnou operací Africké unie¹⁴ a OSN v Dárfúru, která byla schválena 31. července 2007. Tato operace má za úkol dle kapitoly VII Charty OSN podniknout nezbytné kroky a tím naplnit Dárfúrskou mírovou dohodu, a také ochránit civilisty a pracovníky OSN (Finková, 2010). Dle doc. Bureše (příloha 1) je operace UNAMID nejdůležitější OUM OSN ve světě.

V Západní Sahaře byla Radou bezpečnosti zřízena mise OSN (MINURSO) dne 29. dubna 1991. Šlo o přechodnou dobu pro přípravu referenda, v němž by si lidé Západní Sahary měli vybrat mezi nezávislostí a integrací s Marokem. Tato operace je známá pod názvem OSN pro referendum v Západní Sahaře (Fakta a čísla OSN, 1997).

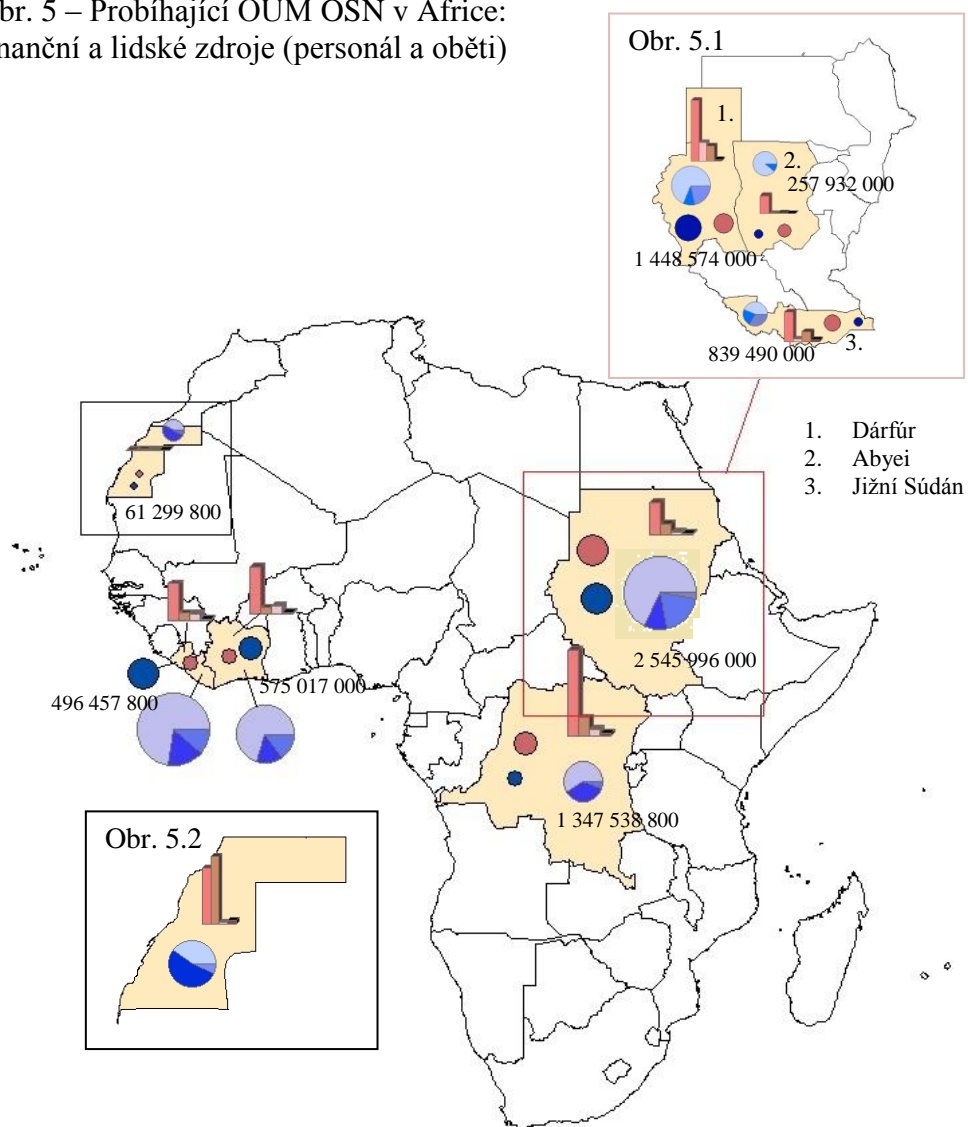
¹⁴ Africká unie je univerzální africká regionální organizace, která byla založena v roce 2002 jako nástupce Organizace africké jednoty (1963). Cílem Africké unie jsou zájmy týkající se Afriky jako celku, a zároveň řešit sociální, hospodářské a politické problémy tohoto kontinentu (AFRICAN UNION).

Po občanské válce v Libérii, kdy zde došlo k úplnému zhroucení zákona a pořádku, byla roku 1997 Radou bezpečnosti zřízena pozorovatelská operace UNOMIL. O šest let později, 19. září 2003, navazuje na UNOMIL mise UNMIL, jako podpora pro provádění mírového procesu. Jedná se především o ochranu OSN pracovníků, zařízení a civilistů, ale také o podporu humanitárních a lidských práv aj. (Bureš, 2007).

V souladu s kapitolou VII Charty OSN Rada bezpečnosti na základě svého usnesení založila OUM OSN (UNOCI) v Pobřeží slonoviny dne 4. dubna 2004, aby bylo dodrženo provedení mírové dohody, podepsané v lednu 2003. Po roce 2010 v zemi operace UNOCI i nadále působí k ochraně civilistů a na podporu vlády a reformy bezpečnostního sektoru (United Nations, 2012).

OUM OSN (MONUSCO) převzalo roli z dřívější OUM OSN – operace OSN v Demokratické republice Kongo (MONUC) 1. července 2010. Nová operace byla oprávněna použít veškeré nezbytné prostředky k plnění svého mandátu, vztahující se na ochranu civilistů, humanitárních pracovníků a podporovat vládu Konžské demokratické republiky (United Nations, 2012).

Obr. 5 – Probíhající OUM OSN v Africe: finanční a lidské zdroje (personál a oběti)

Legenda

496 457 800 = finanční náročnost operace v USD

Státy, kde OUM působí

Žádné OUM

Počet obětí

- < 1
- 2 – 15
- 16 – 31
- 32 – 63

Počet personálu (v tis.)

- 1 – 35
- 36 – 71
- 72 – 143
- 144 a více

Oběti personálu

- Vojenský
- Civilní
- Policejní
- Dobrovolníci OSN

Personál

- Vojenský
- Civilní
- Policejní
- Dobrovolníci OSN

0 750 1 500 3 000 km

ZDROJ: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

8.1 EKONOMICKÁ NÁROČNOST

Tato podkapitola má za úkol analyzovat další zvolený parametr, a tím je ekonomická náročnost. Základní jednotkou ekonomické náročnosti jsou finance. Jak již bylo v úvodu zmíněno, jedná se o finance, které jsou poskytnuty z rozpočtu OSN přímo na OUM OSN, a to vždy na jeden rok. Na obr. 5, 5. 1 a 5. 2 jsou znázorněny rozpočty (tab. 14 v příloze 2), které jsou poskytnuty OSN od 1. 7. 2012 – 30. 6. 2013 na probíhající OUM OSN.

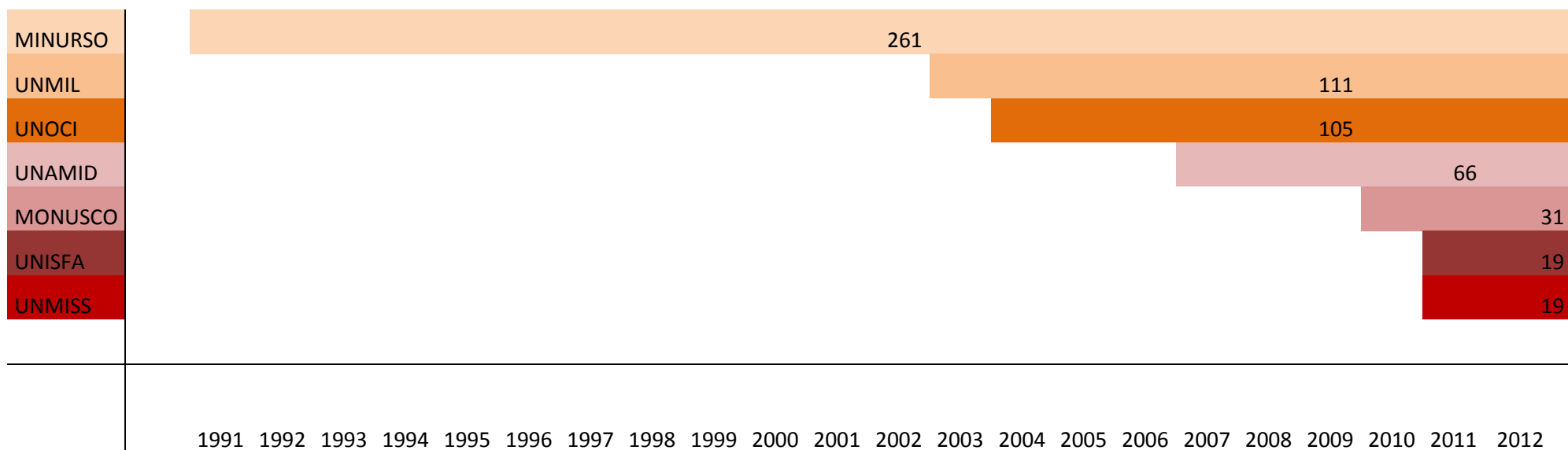
Dle obr. 5 je jasně viditelné, že mezi státy, které mají největší roční finanční rozpočet, patří Súdán a Demokratická republika Kongo. V případě Demokratické republiky Kongo, kdy OUM OSN (MONUSCO) navazovala roku 2010 na předešlou operaci (MONUC), lze logicky odvodit, proč je rozpočet jedním ze dvou nejvyšších. Jedná se o území, které bylo více konfliktní a kde byla a je velká potřeba jak ekonomické, tak i humanitární pomoci.

V Súdánu (obr. 5. 1), jak již bylo zmíněno, působí v současné době tři OUM OSN. Rozpočet Súdánu na obr. 5 je počítán jako celkový (za všechny tři operace) pro danou oblast, tudíž patří mezi nejvyšší roční rozpočty. Operace v regionu Dárfúr (UNAMID) je nejvíce nákladnou ze všech tří OUM OSN v Súdánu, co se týče finanční náročnosti. Naopak nejméně náročnou dle rozpočtu je operace v regionu Abyei (UNISFA).

Méně, než 100 miliónů USD obdržela od OSN operace MINURSO (Západní Sahara) pro rok 2012 - 2013.

8.2 ČASOVÝ MANDÁT

Obr. 6 – Časový mandát probíhajících OUM OSN v Africe

ZDROJ: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Dle základní jednotky (doba trvání OUM OSN v počtu měsíců) časového mandátu u probíhajících OUM OSN (tab. 15 v příloze 2) je z obr. 6 zřejmé, že nejdéle trávající probíhající OUM OSN v Africe je v současné době v Západní Sahaře (MINURSO). V západních státech Afriky, kterými jsou Libérie (UNMIL) a Pobřeží slonoviny (UNOCI), působí OUM OSN o polovinu kratší dobu v počtu měsíců, než je tomu v Západní Sahaře. Mezi OUM OSN, které v daných oblastech na území Afriky působí méně jak čtyřicet měsíců, patří státy: Demokratická republika Kongo (MONUSCO), Súdán – přesněji v regionu Abyei (UNISFA) a v oblasti jižního Súdánu (UNMISS).

8.3 LIDSKÉ ZDROJE

Lidské zdroje jsou stěžejním parametrem této podkapitoly, týkající se analýzy počtu personálu a obětí probíhajících OUM OSN v Africe. Nejde zde jen o celkový počet personálu a obětí v těchto operacích, ale i o podrobnější analýzu personálního zastoupení, který je dělen na podskupiny: vojenský personál, vojenští pozorovatelé, mezinárodní a místní civilní personál, ale také na OSN dobrovolníky, kteří se těchto operací zúčastnili. Lidské zdroje lze analyzovat dle poskytnutých dat od počátku působení OUM OSN v daných oblastech až k datu 31. 12. 2012 (k tomuto datu jsou poskytnuty nejaktuálnější informace, týkající se této problematiky).

8.3.1 PERSONÁL

Počet personálu (tab. 16 v příloze 2) dle obr. 4 je nejvyšší ve státě Súdán. Je zde znovu připomenuto, že v této oblasti jsou aktuálně rozmístěné tři OUM OSN. Na obr. 5 se jedná o celkový počet personálu, tudíž všechny tři operace jsou v oblasti Súdánu sečtené, aby bylo možné analyzovat celkový počet personálu, v zemích, kde operace již probíhají. Z tohoto důvodu byl také zpracován kartodiagram (obr. 5. 1), aby bylo umožněno přiblížení státu Súdán a jeho následné zhotovení analýzy. Z obr. 5. 1 je jasně viditelné rozmístění třech působících operací současně, a také je patrné, že v této oblasti v regionu Dárfúr je značně více rozmístěn personál. Oproti tomu v regionu Abyei počet personálu nedosahuje ani poloviny jako v regionu Dárfúr. Ve státech Demokratická republika Kongo, Pobřeží Slonoviny a také v Libérii je počet personálu vyšší jak 15 tis., avšak nepřevyšuje hranici 32 tis. Nejmenší počet personálu je ve státě Západní Sahara (obr. 5. 2). V současnosti zde působí méně jak 1000 personálu, a to je v porovnání s ostatními státy, ve kterých OUM OSN probíhají, veliký rozdíl.

Dle zpracovaného kartodiagramu (obr. 5) lze také analyzovat počet personálního zastoupení (tab. 17 v příloze 2) ve vybraných oblastech na území afrického kontinentu.

Z obr. 5 je jasně viditelné, že v OUM OSN se nejvíce účastní vojenský personál. Dále se také u většiny těchto operací vyskytují dobrovolníci OSN. Policejní personál je zastoupen jen podle důležitosti konfliktu v daných OUM OSN. Ve státě Západní Sahara (obr. 5. 2) se z personálního zastoupení účastní nejvíce vojenští pozorovatelé. Mezinárodní a místní civilní personál je rozprostřen rovnoměrně ve vybraných oblastech. Při přiblížení státu Súdán na obr. 5. 1 je patrné, že opět jsou vybrané regiony nejvíce zastoupeny vojenským personálem.

NÁRODNOSTNÍ SLOŽENÍ PERSONÁLU PROBÍHAJÍCÍCH OUM OSN V AFRICE

Dle poskytnutých dat z elektronického zdroje *www.un.org*, lze personál, který působí v probíhajících OUM OSN, charakterizovat dle států, které přispěly svou pomocí, a to poskytnutím personální (vojenské i policejní) pomoci ve všech probíhajících OUM OSN v Africe (tab. 18 v příloze 2).

8.3.2 OBĚTI

Tento zvolený parametr lze také brát za jeden z důležitých pro celou bakalářskou práci. Oběti jsou analyzovány za dobu působnosti OUM OSN v problematických oblastech a jsou číslem vztaženým k dané operaci. Dle počtu obětí je zde možné analyzovat „úspěšnost“ OUM OSN a to ve výsledku, kolik personálních obětí bylo v každé operaci a jejich následná komparace. OUM OSN jsou zřízeny Radou bezpečnosti za daným účelem, který mají splnit v komplikovaných oblastech Afriky. Nejde však o krvavé boje, anebo by jít nemělo. Bohužel tomu tak vždy není, tudíž se to pak odvíjí od výsledku počtu obětí.

Počet obětí personálu (tab. 19 v příloze 2) je nejvyšší dle obr. 5 ve státě Súdán, ale také v Libérii. V těchto oblastech jde o mírové operace, které mají bohužel již od jejich počátku působení více jak 144 obětí. Dle obr. 5. 1, po přiblížení státu Súdán právě kvůli analýze tří OUM OSN, které zde působí, je zcela patrné, že nejvyšší počet obětí byl v této oblasti, přesněji v regionu Dárfúr. V region Abyei a v Jižním Súdánu je prozatím méně jak 16 obětí. Vysoký počet obětí personálu je také v oblasti Pobřeží slonoviny, a to necelých 110 obětí. Nejméně obětí je v Demokratické republice Kongo, ale také v Západní Sahaře. Počet obětí zde nepřesahuje více jak 55.

Dle obr. 5 lze analyzovat i počet obětí personálního zastoupení (tab. 20 v příloze 2). Co se týče této problematiky u OUM OSN v uvedených státech Afriky, byl vojenský personál nejsnadnějším cílem těchto operací, tudíž jejich počet obětí byl nejvyšší. Je to dáno také tím, že v těchto problematických oblastech bylo nasazeno v OUM OSN nejvíce

vojenského personálu. Mezinárodní a místní civilní personál je v porovnání s vojenským personálem výrazně nižší. Počet obětí dobrovolníků OSN, kteří se zúčastnili OUM OSN na africkém kontinentě, je viditelný na obr. 5. 1. Jedná se o operace ve státě Súdán, kde je značný rozdíl mezi OUM OSN v této oblasti. V regionu Dárfúr je daleko vyšší počet obětí vojenského personálu, než je tomu u zbývajících dvou operací.

Tab. 21 – Oběti OUM OSN

Akronym	Počet obětí na 1000 členů kontingentu (%)	Počet obětí/měsíc	% obětí z celkového kontingentu	Počet obětí celkem	Počet měsíců
UNMISS	0,9	0,5	2	9	19
UNISFA	2,2	0,5	2	9	19
MONUSCO	2,2	1,7	10	52	31
UNAMID	5,7	2,2	28	144	66
UNOCI	8,5	1,1	21	106	105
UNMIL	16,3	1,5	34	172	111
MINURSO	30,5	0,1	3	15	261

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Počet obětí na 1000 členů kontingentu (tab. 21) je nejméně na území státu Súdán, konkrétně v oblasti Jižního Súdánu (UNMISS) a nejvíce ve státě Západní Sahara (MINURSO).

Na území Západní Sahary je počet obětí (tab. 21) personálu za měsíc výrazně nižší, než je tomu u ostatních probíhajících operací, i když právě v tomto státě je OUM OSN (MINURSO) nejdelší operací ze všech probíhajících OUM OSN. Tudíž je vyloučeno tvrzení, že nejdelší OUM OSN v počtu měsíců má také nejvíce obětí. Paradoxně nejvíce obětí je v této chvíli o více jak polovinu počtu měsíců méně v Súdánu, konkrétně v regionu Dárfúr, kde působí OUM OSN (UNAMID).

Nejvíce procent obětí personálu (tab. 21) OUM OSN je ve státě Libérie v operaci (UNMIL), dále o necelých 10 % méně ve státě Súdán, přesněji v Dárfúru (UNAMID). Nejmenší procento obětí personálu je u zbylých dvou OUM OSN ve státě Súdán (UNMISS, UNISFA) a také v západní části Afriky ve státě Západní Sahara v operaci (MINURSO).

9 SHRNUTÍ

Tato bakalářská práce se zabývala jednak charakteristikou Spojených národů, OUM OSN, ale také především hlavním tématem, a to - Časoprostorovou analýzou OUM OSN v Africe v letech 1948 - 2012, ze které vyplynuly následné výsledky.

Po porovnání daných typů konfliktních situací a jejich výskytu u ukončených a probíhajících OUM OSN lze říci, že konfliktních situací (hovoříme spíše o typu, kterým je konflikt) bylo razantně více u ukončených OUM OSN, než je tomu u probíhajících operací. V současné době převažuje spíše jeden typ konfliktních situací a tím jsou občanské války.

Nejvíce ukončených OUM OSN na území Afriky bylo dle výsledku analýzy v 90. letech 20. století na většině území Afriky. Analýza této problematiky také poukázala na pouze jednu, dnes již ukončenou operaci, která byla v 60. letech., ale také na fakt, že v 70. letech neprobíhaly žádné OUM OSN na území afrického kontinentu.

Analýza ekonomické náročnosti ukázala, že nejvíce finanční OUM OSN je ve státě Súdán, konkrétně v regionu Dárfúr (UNAMID). Oproti tomu nejméně finančně náročnou operací je (MINURSO) ve státě Západní Sahara.

Lidské zdroje byly analyzovány dle základních jednotek, kterými jsou personál a personální oběti v OUM OSN. Výsledkem je, že největší počet personálu OUM OSN je ve státě Súdán, dále pak o něco méně v Demokratické republice Kongo (MONUSCO) a nejméně v operaci (MINURSO) v Západní Saharě. Na území státu Súdán je nejvíce personálu OUM OSN v regionu Dárfúr, ale také v Jižním Súdánu. Největší počet obětí personálu OUM OSN je v Súdánu, přesněji v oblasti města Dárfúr v operaci (UNAMID) a v Libérii v operaci (UNMIL). Nejméně obětí personálu OUM OSN je v operaci (MINURSO) v oblasti Západní Sahary.

Z provedené analýzy vyplývá, že v posledních letech probíhají na území Afriky spíše občanské války než konflikty, jako tomu bylo v posledních padesáti letech. Nejvíce OUM OSN na africkém území působilo od roku 1990 - 2011. Zajímavým zjištěním je fakt, že OUM OSN ve státě Súdán, přesněji v regionu Dárfúr (UNAMID), je jak nejvíce ekonomicky náročná, tak také zde působí nejvíce personálního zastoupení a je zde zaznamenán vysoký počet obětí vojenského personálu (jen operace UNMIL v Libérii měla o necelých třicet obětí více). Nelze tedy vyvrátit fakt, že Súdán je jednou z nejméně rozvinutých zemí na světě a zároveň bývá řazena mezi země s nejhorší bezpečností

situací způsobenou dlouhodobou občanskou válkou a jinými konfliktními situacemi v tomto státě.

U časoprostorové analýzy OUM OSN v Africe bylo úspěšné dosažení cílů, viz výše, ze kterých se potvrdily veškeré spekulace o tom, že na vybraném území se vyskytovalo a nyní i vyskytuje nejvíce konfliktních situací u OUM OSN ve světě. Důsledkem je počet vyslaného personálu do těchto problematických oblastí, jejich počet obětí, ale také samozřejmě počet financí, které jsou do operací na africkém území investovány.

Perspektivy u většiny již probíhajících OUM OSN jsou dle elektronického zdroje www.un.org stejné jako na jejím počátku. Jednalo se tedy o vznik daných operací v problematických oblastech, z důvodu dohledu na dodržování mírových dohod v oblastech, zasažených jakoukoliv konfliktní situací (jedná se především o občanské války). Co se týče situace ve státě Súdán v regionu Dárfúr, tak v této oblasti stále dochází ke ztrátám na lidských životech (týká se personálního obsazení operace UNAMID).

10 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 - Grafická struktura orgánů OSN

Obr. 2 – Typy konfliktních situací u OUM OSN v Africe

Obr. 2.1 – Typy konfliktních situací u ukončených OUM OSN v Africe

Obr. 2.2 – Typy konfliktních situací u probíhajících OUM OSN v Africe

Obr. 3 – Ukončené OUM OSN v Africe

Obr. 4 – Časový mandát u ukončených OUM OSN v Africe

Obr. 5 – Probíhající OUM OSN v Africe: finanční a lidské zdroje (personál a oběti)

Obr. 5.1 – OUM OSN v Súdánu

Obr. 5.2 – OUM OSN v Západní Sahaře

Obr. 6 – Časový mandát u probíhajících OUM OSN v Africe

Obr. 7 – Časová osa fází OUM OSN (příloha 2)

11 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ODBORNÉ PUBLIKACE:

TOMEŠ, FESTA, NOVOTNÝ *a kol.* *Konflikt světů a svět konfliktů*. 1. Vyd. Praha: nakladatelství P3K 2007. s. 78 - 84

BUREŠ, Oldřich. *Operace na udržení Míru OSN*. 1. Vyd. Olomouc: Univerzita Palackého 2007. s. 13 - 71

FAKTA A ČÍSLA OSN. Vydalo Informační centrum OSN, Praha 1997. s. 13 - 38

WAIŠOVÁ, Šárka. *Řešení konfliktů v mezinárodních vztazích*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. s. 162 - 186

ONDŘEJ, Jan. *Odzbrojení: prostředek zajištění mezinárodní bezpečnosti*, Plzeň: Aleš Čeněk, 2005. s. 83

REID, Richard J. *Dějiny moderní Afriky od roku 1800 po současnost*. 2009. s. 270 - 291

ČLÁNKY:

THAKUR, R. From Peacekeeping to Peace Enforcement: the UN Operation in Somalia, *The Journal of Modern African Studies*, Cambridge University Press (1994)

TORGEREN, Paul, Malin BRENK, Marte HELLEMA, Juliette VERHOEVEN. *People building peace II. Succesfull Stories of Civil Society*. London: Lynne Rienner publishers, 2005.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE:

OSN. *OSN Praha: Mír a bezpečnost*. [online]. 2005. [cit. 2013-03-09]. Dostupné z- <<http://www.osn.cz/mir-a-bezpecnost/>>

UNITED NATIONS. *United Nations Mission in the Republic of South Sudan (UNMISS)*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmiss/index.shtml>>

UNITED NATIONS. *United Nations Interim Security Force for Abyei (UNISFA)*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unisfa/>>

UNITED NATIONS. *United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo (MONUSCO)*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/monusco/>>

UNITED NATIONS. *African Union/United Nations Hybrid Operation in Darfur(UNAMID)*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unamid/>>

UNITED NATIONS. *United Nations Operation in Cote d'Ivoire(UNOCI)*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unoci/>>

UNITED NATIONS. *United Nations Mission in Liberia (UNMIL)*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmil/>>

UNITED NATIONS. *United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara (MINURSO)*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/minurso/>>

UNITED NATIONS. *Republic of the Congo - ONUC. Mandate*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <<http://www.un.org/Depts/DPKO/Missions/onucM.htm>>

UNITED NATIONS. *Somalia – UNOSOM I. Mandat*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-09]. Dostupné z: <<http://www.un.org/en/peacekeeping/missions/past/unosom1mandate.html>>

PTÁČNÍK, Jan. *Mírové operace OSN a jejich právní zakotvení*. [online]. 2010 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <<http://www.e-polis.cz/mezinarodni-bezpecnost/450-mirove-operace-osn-a-jejich-pravni-zakotveni.html>>

INFORMAČNÍ CENTRUM OSN. *Charta Organizace spojených národů*. [online]. 2005 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <<http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojenych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>>

UNITED NATIONS. *What is peacekeeping*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <<http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/peacekeeping.shtml>>

UNITED NATIONS. *Financing peacekeeping*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <<http://www.un.org/en/peacekeeping/operations/peacekeeping.shtml>>

INFORMAČNÍ CENTRUM OSN. *Vše co jste chtěli vědět o Spojených národech*. [online]. 2010 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <<http://www.osn.cz/soubory/vse-co-jste-chteli-vedet-o-osn.pdf>>

VELVYSLANECTVÍ. *Okupace*. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <<http://velvyslanectvi.com/info/okupace.php>>

HOLÍKOVÁ, Alena. *Válka v Bosně a Hercegovině: 1. Úloha války v politice: Definice války a konfliktu*. [online]. 2010 [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.valka.cz/clanek_13706.html>

BUREŠ, Oldřich a DUŠKOVÁ, Lenka. *Čeští vojáci a operace na udržení míru OSN*. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <<http://www.defenceandstrategy.eu/redakce/tisk.php?lanG=cs&clanek=23594&slozka=17481&xsekce=23580>>

MAP LIBRARY. *Africa*. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <<http://www.mapmakerdata.co.uk.s3-website-eu-west-1.amazonaws.com/library/stacks/Africa/index.htm>>

United Nations. *Troop and police contributors archive (1990 - 2012)*. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/peacekeeping/resources/statistics/contributors_archive.shtml>

UNITED NATIONS. *List of peacekeeping operations*. [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <<http://www.un.org/en/peacekeeping/documents/operationslist.pdf>>

AFRICAN UNION. A UNITED AND STRONG AFRICA. *Au in a nutshell*. [online]. [cit. 2013-03-15]. Dostupné z: <<http://www.au.int/en/about/nutshell> >

UNITED NATIONS. *General assembly*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/67/224>

MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. *Mírové mise OSN a budoucí působení ČR*. [online]. 2012 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/vyrocní_zpravy_a_dokumenty/poskytnute_informace/mirove_mise_osn_a_budouci_pusobeni_cr.html>

AFRICKÁ UNIE A JEJÍ ROLE PŘI ZAJIŠŤOVÁNÍ BEZPEČNOSTI A STABILITY V AFRICE. 6. Společná mise AU a OSN v Dárfúru. *Případová studie: Společná mise AU a OSN v Dárfúru – úspěch či prohra?*. [online]. 2010 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.valka.cz/clanek_13843.html>

DRAGOUN, Jan. Pražský studentský summit. *Valné shromáždění (GA) - Mírové mise OSN*. [online]. 2009/2010 [cit. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.studentsummit.cz/data/1261405740862BGR_GA_Mise.pdf>

12 RESUMÉ

Cílem této práce je časoprostorová analýza mírových operací OSN na území Afriky v letech 1948 - 2012, pomocí zvolených měřitelných parametrů: časový mandát, ekonomická náročnost, lidské zdroje a typy konfliktů. Na základě dostupných dat a informací byla analýza provedena dle těchto parametrů u probíhajících a ukončených mírových operací OSN.

SUMMARY

The aim of this work is Space - Time analysis of the United Nations peacekeeping operations in Africa in the years 1948 – 2012, using a selection of measurable parameters: time mandate, economic aspects, human resources and types of conflicts. Based on the available data and information, an analysis was carried out according to these parameters in the ongoing as well as the completed United Nations peacekeeping operations.

Klíčová slova v češtině

Mírové operace, Afrika, časový mandát, lidské zdroje, ekonomická náročnost, typy konfliktů, ukončené a probíhající operace na udržení míru

Klíčová slova v angličtině

Peacekeeping operations, Africa, time mandate, human resources, economic demands, types of conflicts, completed and ongoing peacekeeping operations

13 PŘÍLOHY

Příloha 1

Zodpovězené otázky doc. Oldřicha Bureše

1. OUM má několik definicí. Jaká je dle Vás ta nejpřesnější?

Nelze najít jednu ideální definici, proto je snaha o vytváření taxonomií, které lépe postihnou širí možných úkolů misí OSN.

2. Jak byste definoval počátek a konec mírové mise?

Počátek i konec je jasně dán rezolucí RB OSN.

3. Lze geograficky definovat úspěch nebo neúspěch OUM (ukončenou či probíhající)?

O kritériích úspěchu a neúspěchu se vedou dlouhé spory, jako minimální považují následující kritéria:

Limiting violence

Reducing human suffering

Containing the conflict

Fulfilling the mission's mandate

5. Jaká je dle Vás nejdůležitější (dokončená či probíhající) OUM ve světě a proč?

Mise UNAMID, kvůli pokusu o explicitní spolupráci mezi OSN a AU.

ZDROJ: Vlastní zpracování

Příloha 2 v tabulárním a grafickém zpracování

Tab. 1- Rozpočet stálých členů Rady bezpečnosti do OUM OSN

Stálí členové	Rozpočet
Čína	4%
Rusko	2%
Francie	5%
Velká Británie	8%
Spojené státy americké	27%
Celkem	46%

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 2 - Rozpočet nestálých členů Rady bezpečnosti do OUM OSN

Nestálí členové	Rozpočet
Ázerbájdžán	0,0030%
Guatemala	0,0056%
Maroko	0,0116%
Pákistán	0,0164%
Togo	0,0001%
Jižní Korea	2,2600%
Rwanda	0,0001%
Argentina	0,0574%
Austrálie	1,9330%
Lucembursko	0,0900%
Celkem	4,3772%

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 3 - Souhrn všech OUM OSN od roku 1948 - 2012

Akronym	Jméno operace	Od	Do	Akronym	Jméno operace	Od	Do
UNTSO	United Nations Truce Supervision Organization	květen 1948	současnosti	UNPREDEP	United Nations Preventive Deployment Force	březen 1995	únor 1999
UNMOGIP	United Nations Military Observer Group in India and Pakistan	leden 1949	současnosti	UNMIBH	United Nations Mission in Bosnia and Herzegovina	prosinec 1995	prosinec 2002
UNEF I	First United Nations Emergency Force	listopad 1956	červen 1967	UNTAES	United Nations Transitional Administration for Eastern Slavonia, Baranja and Western Sirmium	leden 1996	leden 1998
UNOGIL	United Nations Observation Group in Lebanon	červen 1958	prosinec 1958	UNMOP	United Nations Mission of Observers in Prevlaka	leden 1996	prosinec 2002
ONUC	United Nations Operation in the Congo	červenec 1960	červen 1964	UNSMIH	United Nations Support Mission in Haiti	červenec 1996	červenec 1997
UNSF	United Nations Security Force in West New Guinea	říjen 1962	duben 1963	MINUGUA	United Nations Verification Mission in Guatemala	leden 1997	květen 1997
UNYOM	United Nations Yemen Observation Mission	červenec 1963	září 1964	MONUA	United Nations Observer Mission in Angola	červen 1997	únor 1999
UNFICYP	United Nations Peacekeeping Force in Cyprus	březen 1964	současnosti	UNTMIH	United Nations Transition Mission in Haiti	srpen 1997	prosinec 1997
DOMREP	Mission of the Representative of the Secretary-General in the Dominican Republic	květen 1965	říjen 1966	MIPONUH	United Nations Civilian Police Mission in Haiti	prosinec 1997	březen 2000
UNIPOM	United Nations India-Pakistan Observation Mission	září 1965	březen 1966	UNCPSG	UN Civilian Police Support Group	leden 1998	říjen 1998
UNEF II	Second United Nations Emergency Force	říjen 1973	červenec 1979	MINURCA	United Nations Mission in the Central African Republic	duben 1998	únor 2000
UNDOF	United Nations Disengagement Observer Force	červen 1974	současnosti	UNOMSIL	United Nations Observer Mission in Sierra Leone	červenec 1998	říjen 1999
UNIFIL	United Nations Interim Force in Lebanon	březen 1978	současnosti	UNMIK	United Nations Interim Administration Mission in Kosovo	červen 1999	současnosti
UNGOMAP	United Nations Good Offices Mission in Afghanistan and Pakistan	květen 1988	březen 1990	UNAMSIL	United Nations Mission in Sierra Leone	říjen 1999	prosinec 2005
UNIIMOG	United Nations Iran-Iraq Military Observer Group	srpen 1988	únor 1991	UNTAET	United Nations Transitional Administration in East Timor	říjen 1999	květen 2002
UNAVEM I	United Nations Angola Verification Mission I	leden 1989	červen 1991	MONUC	United Nations Organization Mission in the Democratic Republic of the Congo	listopad 1999	červen 2010
UNTAG	United Nations Transition Assistance Group	duben 1989	březen 1990	UNMEE	United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea	červenec 2000	červenec 2008
ONUCA	United Nations Observer Group in Central America	listopad 1989	leden 1992	UNMISSET	United Nations Mission of Support in East Timor	květen 2002	květen 2005
UNIKOM	United Nations Iraq-Kuwait Observation Mission	duben 1991	říjen 2003	UNMIL	United Nations Mission in Liberia	září 2003	současnosti
MINURSO	United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara	duben 1991	současnosti	UNOCI	United Nations Operation in Côte d'Ivoire	duben 2004	současnosti
UNAVEM II	United Nations Angola Verification Mission II	červen 1991	únor 1995	MINUSTAH	United Nations Stabilization Mission in Haiti	červen 2004	současnosti
ONUSAL	United Nations Observer Mission in El Salvador	červenec 1991	duben 1995	ONUB	United Nations Operation in Burundi	červen 2004	prosinec 2006
UNAMIC	United Nations Advance Mission in Cambodia	říjen 1991	březen 1992	UNMIS	United Nations Mission in the Sudan	březen 2005	červenec 2011
UNPROFOR	United Nations Protection Force	únor 1992	březen 1995	UNMIT	United Nations Integrated Mission in Timor-Leste	srpen 2006	prosinec 2012
UNTAC	United Nations Transitional Authority in Cambodia	březen 1992	září 1993	UNAMID	African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur	červenec 2007	současnosti
UNOSOM I	United Nations Operation in Somalia I	duben 1992	březen 1993	MINURCAT	United Nations Mission in the Central African Republic and Chad	září 2007	prosinec 2010
ONUMOZ	United Nations Operation in Mozambique	prosinec 1992	prosinec 1994	MONUSCO	United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo	červenec 2010	současnosti
UNOSOM II	United Nations Operation in Somalia II	březen 1993	březen 1995	UNISFA	United Nations Organization Interim Security Force for Abyei	červen 2011	současnosti
UNOMUR	United Nations Observer Mission Uganda-Rwanda	červen 1993	září 1994	UNMISS	United Nations Mission in the Republic of South Sudan	červenec 2011	současnosti
UNOMIG	United Nations Observer Mission in Georgia	srpen 1993	červen 2009	UNSMIS	United Nations Supervision Mission in Syria	duben 2012	srpen 2012
UNOMIL	United Nations Observer Mission in Liberia	září 1993	září 1997				
UNMIH	United Nations Mission in Haiti	září 1993	červen 1996				
UNAMIR	United Nations Assistance Mission for Rwanda	říjen 1993	březen 1996				
UNASOG	United Nations Aouzou Strip Observer Group	květen 1994	červen 1994				
UNMOT	United Nations Mission of Observers in Tajikistan	prosinec 1994	květen 2000				
UNAVEM III	United Nations Angola Verification Mission III	únor 1995	červen 1997				
UNCRO	United Nations Confidence Restoration Operation in Croatia	květen 1995	leden 1996				

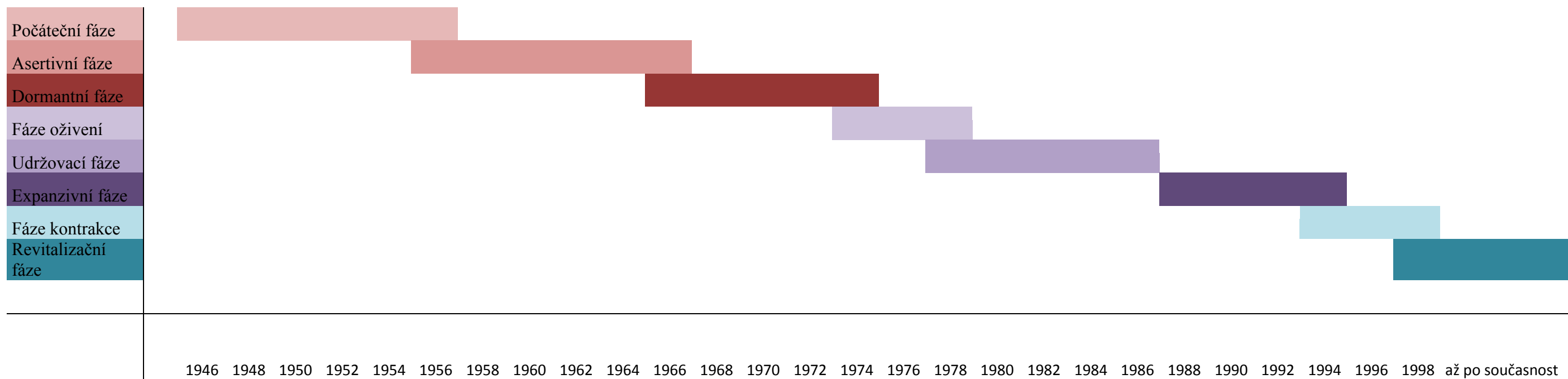
Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 5 – Největší přispěvatelé vojenským a policejním personálem do OUM OSN (k 31. 12. 2012)

Země	Počet personálu
Pákistán	8967
Bangladéš	8828
Indie	7839
Etiopie	5857
Nigérie	5441
Rwanda	4697
Nepál	4429
Egypt	3577
Jordánsko	3505
Ghana	2814
Ostatní	38136

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Obr. 7 - Časová osa fází OUM OSN

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 8 – Lokalizace a typy konfliktních situací u ukončených OUM OSN v Africe

Akronym	Lokalizace	Konfliktní situace
ONUC	Kongo	Krize
UNAVEM I	Angola	Válka za nezávislost
UNTAG	Namibie	Válka za nezávislost
UNAVEM II	Angola	Občanská válka
ONUMOZ	Mosambik	Občanská válka
UNOSOM I	Somálsko	Občanská válka
UNOMIL	Libérie	Občanská válka
UNOMUR	Rwanda, Uganda	Genocida
UNAMIR	Rwanda	Genocida
UNOSOM II	Somálsko	Občanská válka
UNASOG	Čad	Konflikt
UNAVEM III	Angola	Občanská válka
MONUA	Angola	Občanská válka
UNOMSIL	Sierra Leone	Občanská válka
MINURCA	Středoafriická republika	Konflikt
UNAMSIL	Sierra Leone	Občanská válka
ONUB	Burundi	Občanská válka
UNMEE	Etiopie, Eritrea	Konflikt
MONUC	Demokratická republika Kongo	Konflikt
MINURCAT	Čad, Středoafriická republika	Konflikt
UNMIS	Súdán	Občanská válka

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 9 – Lokalizace a typy konfliktních situací u probíhajících OUM OSN v Africe

Akronym	Lokalizace	Konflikt
MINURSO	Západní Sahara	Okupace
UNMIL	Libérie	Občanská válka
UNOCI	Pobřeží slonoviny	Občanská válka
UNAMID	Súdán	Konflikt
MONUSCO	Kongo	Občanská válka
UNISFA	Súdán	Konflikt
UNMISS	Jižní Súdán	Občanská válka

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 10 – Mezistátní konflikty v Africe v 90. letech

Akronym	Lokalizace
UNAVEM II	Angola
UNAVEM III	Angola
ONUMOZ	Mosambik
UNOSOM I	Somálsko
UNOSOM II	Somálsko
UNOMIL	Libérie
UNASOG	Aozou
MONUA	Angola
UNOMSIL	Sierra Leona
MINURCA	Středoafriická republika
UNAMSIL	Sierra Leona

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 11 – OUM OSN po roce 1999

Akronym	Lokalizace
ONUB	Burundi
UNMEE	Etiopie, Eritrea
MONUC	Demokratická republika Kongo
MINURCAT	Čad, Středoafriická republika
UNMIS	Súdán

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 12 – Časový mandát ukončených OUM OSN v Africe

Datum operace	Akronym	Lokalizace	Počet měsíců
červenec 1960 - červen 1964	ONUC	Kongo	48
leden 1988 - květen 1991	UNAVEM I	Angola	41
duben 1989 - březen 1990	UNTAG	Namibie	12
květen 1991 - únor 1995	UNAVEM II	Angola	46
prosinec 1992 - prosinec 1994	ONUMOZ	Mosambik	25
duben 1992 - březen 1993	UNOSOM I	Somálsko	12
září 1993 - září 1997	UNOMIL	Libérie	49
červen 1993 - září 1994	UNOMUR	Rwanda, Uganda	16
říjen 1993 - březen 1996	UNAMIR	Rwanda	31
březen 1993 - březen 1995	UNOSOM II	Somálsko	25
květen 2004 - červen 1994	UNASOG	Čad, Libye	3
únor 1995 - červen 1997	UNAVEM III	Angola	29
červen 1997 - únor 1999	MONUA	Angola	21
červenec 1998 - říjen 1999	UNOMSIL	Sierra Leone	16
duben 1998 - únor 2000	MINURCA	Středoafriická republika	23
říjen 1999 - prosinec 2005	UNAMSIL	Sierra Leone	75
červen 2004 - prosinec 2006	ONUB	Burundi	31
červenec 2000 - červenec 2008	UNMEE	Etiopie, Eritrei	97
listopad 1999 - červen 2010	MONUC	Demokratická republika Kongo	128
září 2007 - prosinec 2010	MINURCAT	Čad, Středoafriická republika	40
březen 2005 - červenec 2011	UNMIS	Súdán	77

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 13 – Současné probíhající OUM OSN v Africe

Akronym	Země	Velitelství
UNMISS	Jižní Súdán	Juba
UNISFA	Súdán (Abyei)	Abyei
MONUSCO	Demokratická republika Kongo	Kinshasa
UNAMID	Súdán (Dárfúr)	El Fasher
UNOCI	Pobřeží Slonoviny	Abidjan
UNMIL	Libérie	Monrovia
MINURSO	Západní Sahara	Laayoune

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 14 – Počet financí u probíhajících OUM OSN v Africe

Akronym	Finance (v USD)
UNMISS	839 490 000
UNISFA	257 932 000
MONUSCO	1 347 538 800
UNAMID	1 448 574 000
UNOCI	575 017 000
UNMIL	496 457 800
MINURSO	61 299 800

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 15 – Časový mandát u probíhajících OUM OSN v Africe

Akronym	Začátek OUM	Počet měsíců
UNMISS	červenec 2011	19
UNISFA	27. červen 2011	19
MONUSCO	1. července 2010	31
UNAMID	31. července 2007	66
UNOCI	4. dubna 2004	105
UNMIL	19. září 2003	111
MINURSO	29. dubna 1991	261

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 16 – Počet personálu u probíhajících OUM OSN v Africe

Akronym	Počet personálu
UNMISS	9754
UNISFA	4117
MONUSCO	23622
UNAMID	25248
UNOCI	12408
UNMIL	10551
MINURSO	492

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 17 – Počet personálního zastoupení u probíhajících OUM OSN v Africe

Akronym	Vojenští pozorovatelé	Vojenský personál	Policejní personál	Mezinárodní civilní personál	Místní civilní personál	Dobrovolníci OSN
UNMISS	140	6473	544	831	1375	391
UNISFA	131	3843	5	84	47	7
MONUSCO	675	17090	1401	977	2895	584
UNAMID	307	15596	4877	1087	2935	446
UNOCI	181	9360	1492	418	767	190
UNMIL	126	7430	1306	470	989	230
MINURSO	186	27	6	95	165	13

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 18 – Národnostní složení personálu u OUM OSN v Africe

Jméno operace	Státy přispívající vojenský personál	Státy přispívající policejní personál
UNMISS	Austrálie, Bangladéš, Benin, Bolívie, Brazílie, Kambodža, Kanada, Čína, Dánsko, Ekvádor, Egypt, El Salvador, Fidži, Německo, Ghana, Guatemala, Guinea, Indie, Indonésie, Itálie, Japonsko, Jordánsko, Keňa, Kyrgyzstán, Mali, Moldavsko, Mongolsko, Namibie, Nepál, Nizozemsko, Nový Zéland, Nigérie, Norsko, Paraguay, Peru, Filipíny, Polsko, Jižní Korea, Rumunsko, Ruská federace, Rwanda, Senegal, Srí Lanka, Švédsko, Švýcarsko, Tanzanie, Východní Leste, Ukrajina, Velká Británie, Spojené státy, Jemen, Zambie a Zimbabwe.	Argentina, Austrálie, Bangladéš, Bosna a Hercegovina, Brazílie, Kanada, Čína, El Salvador, Etiopie, Fidži, Gambie, Německo, Ghana, Indie, Indonésie, Keňa, Kyrgyzstán, Malajsie, Namibie, Nepál, Nizozemsko, Nigérie, Norsko, Filipíny, Ruská federace, Rwanda, Samoa, Jižní Afrika, Srí Lanka, Švédsko, Švýcarsko, Turecko, Uganda, Ukrajina, Velká Británie, Spojené státy, Zambie a Zimbabwe.
UNISFA	Benin, Bolívie, Brazílie, Burundi, Kambodža, Ekvádor, El Salvador, Etiopie, Ghana, Guatemala, Guinea, Indie, Indonésie, Kyrgyzstánu, Malajsie, Mongolsko, Mosambik, Namibie, Nepál, Nigérie, Paraguay, Peru, Filipíny, Ruská federace, Rwanda, Sierra Leone, Srí Lanka, Tanzanie, Ukrajina, Uruguay, Zambie a Zimbabwe.	Etiopie.
MONUSCO	Alžírsko, Bangladéš, Belgie, Benin, Bolívie, Bosna a Hercegovina, Burkina Faso, Kamerun, Kanada, Čína, Česká republika, Egypt, Francie, Ghana, Guatemala, Indie, Indonésie, Irsko, Jordánsko, Keňa, Malawi, Malajsie, Mali, Mongolsko, Maroko, Nepál, Niger, Nigérie, Norsko, Pákistán, Paraguay, Peru, Polsko, Rumunsko, Ruská federace, Senegal, Srbsko, Jižní Afrika, Srí Lanka, Švédsko, Švýcarsko, Tanzanie, Tunisko, Ukrajina, Velká Británie, Spojené státy americké, Uruguay, Jemenu a Zambie.	Bangladéš, Belgie, Benin, Burkina Faso, Kamerun, Kanada, Středoafriická republika, Čad, Pobřeží slonoviny, Džibutsko, Egypt, Francie, Guinea, Indie, Jordánsko, Madagaskar, Mali, Niger, Nigérie, Rumunsko, Senegal, Švédsko, Švýcarsko, Togo, Turecko, Ukrajina a Jemen.
UNAMID	Bangladéš, Burkina Faso, Burundi, Čína, Egypt, Etiopie, Gambie, Německo, Ghana, Guatemala, Indonésie, Írán, Itálie, Jordánsko, Keňa, Lesotho, Malawi, Malajsie, Mali, Mongolsko, Namibie, Nepál, Nigérie, Pákistán, Palau, Korejská republika, Rwanda, Senegal, Sierra Leone, Jižní Afrika, Tanzanie, Thajsko, Togo, Uganda, Jemen,	Bangladéš, Benin, Burkina Faso, Burundi, Kamerun, Pobřeží slonoviny, Džibutsko, Egypt, Etiopie, Gambie, Německo, Ghana, Indonésie, Jamajka, Jordánsko, Kyrgyzstán, Madagaskar, Malawi, Malajsie, Nepál, Niger, Nigérie, Pákistán, Palau, Rwanda, Senegal, Sierra Leone, Jižní Afrika, Tádžikistán, Tanzanie, Togo, Tunisko, Turecko, Jemen a Zambie.

	Zambie a Zimbabwe.	
UNOCI	Bangladéš, Benin, Bolívie, Brazílie, Čad, Čína, Ekvádor, Egypt, El Salvador, Etiopie, Francie, Gambie, Ghana, Guatemala, Guinea, Indie, Irsko, Jordánsko, Malawi, Moldavsko, Maroko, Namibie, Nepál, Niger, Nigérie, Pákistán, Paraguay, Peru, Filipíny, Polsko, Jižní Korea, Rumunsko, Ruská federace, Senegal, Srbsko, Tanzanie, Togo, Tunisko, Uganda, Uruguay, Jemenu a Zimbabwe.	Argentina, Bangladéš, Benin, Burkina Faso, Burundi, Kamerun, Kanada, Středoafriická republika, Čad, Džibutsko, Demokratická republika Kongo, Egypt, Francie, Ghana, Guinea, Jordan, Madagaskar, Niger, Nigérie, Pákistán, Rwanda, Senegal, Togo, Tunisko, Turecko, Ukrajina, Uruguay a Jemen.
UNMIL	Bangladéš, Benin, Bolívie, Brazílie, Bulharsko, Čína, Chorvatsko, Dánsko, Ekvádor, Egypt, El Salvador, Etiopie, Finsko, Francie, Gambie, Ghana, Indonésie, Jordánsko, Kyrgyzstán, Malajsie, Mali, Moldavsko, Černá Hora, Namibie, Nepál, Niger, Nigérie, Pákistán, Paraguay, Peru, Filipíny, Polsko, Rumunsko, Ruská federace, Senegal, Srbsko, Togo, Ukrajina, Spojené státy americké, Jemen, Zambie a Zimbabwe.	Argentina, Bangladéš, Bosna a Hercegovina, Čína, Česká republika, Egypt, El Salvador, Fidži, Gambie, Německo, Ghana, Indie, Jordánsko, Keňa, Kyrgyzstán, Namibie, Nepál, Nigérie, Norsko, Pákistán, Filipíny, Polsko, Ruská federace, Rwanda, Srbsko, Srí Lanka, Švédsko, Švýcarsko, Turecko, Uganda, Ukrajina, USA, Uruguay, Jemen, Zambie a Zimbabwe.
MINURSO	Argentina, Rakousko, Bangladéš, Brazílie, Čína, Chorvatsko, Džibutsko, Egypt, El Salvador, Francie, Ghana, Guinea, Honduras, Maďarsko, Irsko, Itálie, Malawi, Malajsie, Mongolsko, Nepál, Nigérie, Pákistán, Paraguay, Peru, Republic Korejské republiky, ruské federace, Srí Lanka, Uruguay a Jemen.	Čad, Egypt, Jordánsko a Jemen.

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 19 – Počet obětí personálu u probíhajících OUM OSN v Africe

Akronym	Počet obětí
UNMISS	9
UNISFA	9
MONUSCO	52
UAMID	144
UNOCI	106
UNMIL	172
MINURSO	15

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

Tab. 20 – Počet obětí personálního zastoupení u probíhajících OUM OSN v Africe

Akronym	Vojenští pozorovatelé	Vojenský personál	Místní civilní personál	Mezinárodní civilní personál	Policejní personál	Dobrovolníci OSN
UNMISS		4		2		3
UNISFA	1	7	1			
MONUSCO	2	29	7	11	3	
UNAMID	1	97	11	3	31	1
UNOCI	2	72	10	16	16	
UNMIL	1	124	21	7	19	
MINURSO	1	5	5	3	1	

Zdroj: Vlastní zpracování s využitím údajů z United Nations, 2012

SEZNAM ZKRATEK

OSN – Organizace Spojených národů

OUM - Operace na udržení míru

DRC – Demokratická republika Kongo (Democratic Republic of the Congo)

ČR – Česká republika

USD – Americký dolar (United States dollar)

mld. - miliarda

mil. - milión

tis. - tisíc

Kč – Koruna česká

např. - například

aj. – a jiné

pozn. – poznámka

tzv. – takzvaný

viz – vidět

stol. - století

PEACEKEEPING – Udržování míru

PEACEBUILDING – Budování míru

PEACEMAKING – Tvorba míru

UNTSO - Mise OSN pro dohled nad příměřím (United Nations Truce Supervision Organization)

UNMOGIP - Skupina vojenských pozorovatelů OSN v Indii a Pákistánu (United Nations Military Observer Group in India and Pakistan)

UNFICYP - Mírový sbor OSN na Kypru (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus)

UNDOF - Pozorovatelská mise OSN pro uvolňování napětí (United Nations Disengagement Observer Force)

UNIFIL - Dočasná mise OSN v Libanonu (United Nations Interim Force in Lebanon)

MINURSO - Mise OSN pro referendum v Západní Sahaře (United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara)

ONUC - Operace OSN v Kongu (United Nations Operation in the Congo)

UNAVEM I - Kontrolní mise OSN v Angole I (United Nations Angola Verification Mission I)

UNTAG - Přejchodná podpůrná skupina OSN (United Nations Transition Assistance Group)

UNAVEM II - Kontrolní mise OSN v Angole II (United Nations Angola Verification Mission II)

ONUMOZ - Operace OSN v Mozambiku (United Nations Operation in Mozambique)

UNOSOM I - Operace OSN v Somálsku I (United Nations Operation in Somalia I)

UNOMIL - Pozorovatelská mise OSN v Libérii (United Nations Observer Mission in Liberia)

UNOMUR - Pozorovatelská mise OSN v Ugandě a Rwandě (United Nations Observer Mission Uganda-Rwanda)

UNAMIR - Mise OSN na pomoc Rwandě (United Nations Assistance Mission for Rwanda)

UNOSOM II - Operace OSN v Somálsku II (United Nations Operation in Somalia II)

UNASOG - Pozorovatelská mise OSN v pásmu Aouzou (United Nations Aouzou Strip Observer Group)

UNAVEM III - Kontrolní mise OSN v Angole III (United Nations Angola Verification Mission III)

MONUA - Pozorovatelská mise OSN v Angole (United Nations Observer Mission in Angola)

UNOMSIL - Pozorovatelská mise OSN v Sierra Leone (United Nations Observer Mission in Sierra Leone)

MINURCA - Operace OSN v Středoafričké republice (United Nations Mission in the Central African Republic)

UNAMSIL - Operace OSN v Sierra Leone (United Nations Mission in Sierra Leone)

ONUB - Operace OSN v Burundi (United Nations Operation in Burundi)

UNMEE - Operace OSN v Etiopii a Eratrii (United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea)

MONUC - Pozorovatelská mise OSN v Demokratické republice Kongo (United Nations Organization Mission in the Democratic Republic of the Congo)

MINURCAT – Mise v Středoafričké republice a v Čadu (United Nations Mission in the Central African Republic and Chad)

UNMIS – Mise v Súdánu (United Nations Mission in the Sudan)

UNMISS – Mise v Republice Jižní Súdán (United Nations Mission in the Republic of South Sudan)

UNISFA – Prozatímní bezpečnostní síly v Abyei (United Nations Interim Security force for Abyei)

MONUSCO – Stabilizační mise OSN v Demokratické republice Kongo (United Nations Stabilization Mission in the DR Congo)

UNAMID – Mise OSN a Africké unie v Dárfúru (United Nations and African Union Mission in Darfur)

UNOCI – Operace OSN v Pobřeží Slonoviny (United Nations Operation in Côte d'Ivoire)

UNMIL – Mise OSN v Libérii (United Nations Mission in Liberia)